

KANDIDATUPPSATS (41-60 P) I FÖRETAGSEKONOMI
VID INSTITUTIONEN FÖR DATA OCH AFFÄRSVETENSKAP
2007:KF48

SOX 404 -
Ett nödvändigt ont?
Ur svenska företags perspektiv.

Therese Andersson
Sofia Svensson

VT 2007

HÖGSKOLAN I BORÅS
INSTITUTIONEN FÖR DATA- OCH AFFÄRSVETENSKAP

Svensk titel: SOX 404 – ett nödvändigt ont? Ur svenska bolags perspektiv.

Engelsk titel: SOX 404 – necessary or not? From swedish companies perspective.

Författare: Sofia Svensson och Therese Andersson

Färdigställd (år): 2007

Handledare: Jürgen Claussen

Abstract: As a result of the accounting scandals that have appeared lately around the world the U.S introduced the law Sarbanes Oxley Act. The law has not only affected companies in the U.S, but also countries all over the world that is listed on the American stock exchange. The purpose with the law is to recover the investors trust for the stockmarket. To secure the reliability in the financial reports the companies has to apply internal controls to make it easier to discover frauds and errors. Irregularities in the reports can lead to high penalties for the company management, when it is there responsibility to make sure the reports are correct. The law has been a very expensive experience for the companies and has demanded a lot of time. The law is also according to many companies very complex and bureaucratic. A lot of companies today choose to leave the American stock exchange.

Purpose: The purpose with this report is to investigate the consequences of working with SOX 404, internal control. The study will look into both positive and negative, furthermore unexpected consequences with the process.

Method: This report has been written with a qualitative method. The report is based on three interviews with SOX responsible at Volvo busses, SKF and Swedish Match.

Result: The result shows that the consequences that have appeared were partly expected from the companies. During the process a few unexpected effects have been discovered by some of the companies. Apart from the further extremely high cost the report also shows that SOX has strengthen the internal control within the companies.

Key words: Sarbanes Oxley Act, SOX, internal control.

Sammanfattning

Inledning: Som svar på de redovisningsskandaler som förekommit de senaste åren så tillkom lagen Sarbanes Oxley Act i USA. Lagen har även påverkat länder runt om i världen som är noterade på den amerikanska börsen, därav är även ett antal svenska bolag berörda av lagen. Syftet med lagen är att återställa investerares förtroende för aktiemarknaden och garantera att den finansiella informationen från företagen stämmer överens med verkligheten. För att säkerställa tillförlitligheten i de finansiella rapporterna sätts interna kontroller upp i företagen som gör det lättare att upptäcka fel och bedrägerier i god tid. Intern kontroll innebär att man följer upp styrningen av verksamhetens processer. Oegentligheter i den finansiella rapporteringen kan leda till höga straff i form av böter och fängelse vilket ökar kraven på ledningen då de hålls som ytterst ansvariga för att rapporteringen är korrekt. Implementeringen av lagen är en dyr och tidskrävande process för bolagen och kan upplevas som komplex och byråkratisk. Man har under senaste tiden sett en tendens till att många bolag väljer att avregistrera sig från den amerikanska börsen.

Syfte: Syftet med denna uppsats är att undersöka hur några få svenska företag ser på SOX 404, intern kontroll, samt vilka konsekvenser processen har medfört efter införandet. Studien syftar även till att undersöka positiva och negativa effekter som arbetet med SOX 404 har inneburit samt om oväntade synergieffekter har uppstått under arbetets gång.

Metod: Undersökningen har utförts genom en kvalitativ studie, där SOX ansvariga på Volvo bussar, SKF och Swedish Match har intervjuats.

Resultat: De konsekvenser som har uppkommit efter införandet av SOX hos svenska bolag har varit relativt förväntade. Man har dock upptäckt en del både positiva och negativa synergieffekter under arbetets gång hos vissa bolag. Förutom att SOX har inneburit betydligt högre kostnader än vad företagen hade räknat med så visar undersökningen även att SOX har stärkt den interna kontrollen hos företagen samt bidragit med en del konkurrensfördelar.

Nyckelord: Sarbanes Oxley Act, SOX, intern kontroll.

Förkortningslista

ADR	American Depository Receipts
COSO	Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission
FARSRS	Föreningen auktoriserade revisorer, Sveriges Revisorers Samfund
NASDAQ	National Association of Securities Dealers Automated Quotations
PCAOB	Public Company Accounting Oversight Board
SEC	Securities and Exchange Commission
SOX	Sarbanes Oxley Act

Innehållsförteckning

1. Inledning	7
1.1 Problembakgrund	7
1.2 Problemdiskussion.....	9
1.3 Problemformulering	11
1.4 Syfte.....	11
1.5 Avgränsningar	12
1.6 Disposition.....	13
2. Metoddiskussion	14
2.1 Förhållningssätt	14
2.1.1 Hermeneutik	14
2.1.2 Positivism	14
2.1.3 Val av förhållningssätt.....	15
2.2 Vetenskapliga metoder	15
2.2.1 Kvalitativa metoder	15
2.2.2 Kvantitativa metoder	16
2.2.3 Val av vetenskaplig metod	16
2.3 Forskningsansatser	17
2.3.1 Induktion	17
2.3.2 Deduktion	17
2.3.3 Abduktion.....	18
2.3.4 Val av forskningsansats.....	18
2.4 Kvalitetssäkring.....	18
2.4.1 Validitet	19
2.4.2 Reliabilitet	19
2.6 Urval av respondenter	20
2.7 Litteraturöversikt	20
3. Teori	22
3.1 Sarbanes Oxley Act	22
3.2 Sec.404 - Management Assessment of Internal Control	24
3.3 COSO- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission.....	25
3.4 Vad är intern kontroll?	26
3.4.1 FAR	28
3.4.2 SEC.....	28

3.4.3 Svensk kod för bolagsstyrning	29
4. Empiri.....	30
4.1 Företagsfakta	30
4.1.1 AB Volvo	30
4.1.2 SKF.....	31
4.1.3 Swedish Match	31
4.2 Sammanställning av Intervjuer.....	32
4.2.1 Volvo bussar.....	32
4.2.2 SKF.....	35
4.2.3 Swedish Match	38
5. Analys	40
5.1 Implementeringsprocessen	40
5.2 Konsekvenser av SOX 404.....	41
5.3 Framtidsutsikter.....	44
6. Slutsats och diskussion	46
6.1 Slutsats.....	46
6.2 Diskussion	49
6.3 Förslag till vidare forskning	50
Bilagor	55
Bilaga 1 - Frågeformulär	55
Bilaga 2 – Section 404.....	56
Bilaga 3 – SEC: s definition of internal control	57

1. Inledning

I detta kapitel kommer bakgrunden till införandet av Sarbanes Oxley Act att beskrivas. Därefter presenteras en problemdiskussion som leder fram till uppsatsens problemformulering. Kapitlet tar även upp syfte och avgränsningar samt en disposition av uppsatsen för att läsaren skall kunna få en överskådlig blick av uppsatsens olika kapitel och dess innehåll.

1.1 Problembakgrund

Sarbanes Oxley Act, hädan efter även kallad SOX, uppkom som en reaktion på den senaste tidens företags- och redovisningsskandaler som inträffat i USA. Den mest kända skandalen var energibolaget Enrons konkurs, hösten 2001, när ett stort antal anställda förlorade sina inbetalade pensionsbesparingar och aktieägarna förlorade sina investerade pengar. Detta var dock bara en i raden av alla skandaler som uppdagades i USA och runt om i övriga världen. Några andra stora skandaler som upptäcktes kort därefter är bland annat telekombolaget WorldCom, Tyco International, och italienska mejerikoncernen Parmalat. (sv.wikipedia.org, hämtad 2007-03-01).

SOX har fått sitt namn från upphovsmännen till lagen, Paul Sarbanes, senator för staten Maryland och Michael Oxley, medlem av USA:s kongress för det Republikanska partiet. Lagen trädde i kraft den 30 juli 2002 efter godkännande av President Georg Bush och har väckt stor uppmärksamhet i övriga delar av världen eftersom även icke-amerikanska bolag berörs av reglerna (Balans, nr 10, 2004, s.34). Lagen omfattar alla de företag som är noterade på en amerikansk börs, till exempel NASDAQ, American Stock Exchange (Amex) och New York Stock Exchange (NYSE). Lagen berör även de företag som har obligationer emitterade på den amerikanska marknaden och som har minst 300 amerikanska ägare (sec.gov, hämtad 2007-03-01).

Huvudsyftet med SOX-reglerna är att återställa investerares och den aktieköpande allmänhetens förtroende för noterade bolag efter inträffade större företagsskandaler i framförallt USA, men även i andra delar av världen. SOX-reglerna syftar även till att åstadkomma och upprätthålla en fungerande struktur för intern kontroll, som skall vara dokumenterad och testad. Företagsledningen skall varje år i samband med årsredovisningen intyga till ägarna att den interna kontrollen vidmakthålls även vid ändringar i verksamheten, byte av affärssystem etcetera (nea.nu, hämtad 2007-03-07).

Verkställande direktörer och finanschefer ska personligen gå i god för att den finansiella redovisningen ger en korrekt bild av läget i bolaget (affarsvarlden.se, hämtad 2007-03-07).

SOX påverkar även ett antal svenska bolag som har en notering i USA. Svenska dotterbolag som ägs av utländska bolag omfattas också av dessa regler (affarsvarlden.se, hämtad 2007-03-07). Exempel på några stora svenska företag som är direkt påverkade av SOX är Volvo, Ericsson, Electrolux, Stora Enso och Swedish Match. Det finns även bolag som är indirekt påverkade av SOX, exempel på dessa är så kallade ”Service Providers” till ovan nämnda bolag som sköter hela eller delar av hanteringen av redovisningsprocesserna åt sina kunder. Dessa bolag är skyldiga att lämna en rapport till kunden att serviceorganisationen uppfyller kraven på intern kontroll enligt SOX. Sedan SOX antogs som lag i USA 2002 har tidplanen för när SOX skall vara infört hela tiden förskjutits på grund av det omfattande arbetet att dokumentera och testa kontroller i processer och system. För amerikanska bolag infördes att de i årsredovisningen från och med den 15 juli 2005 skall rapportera att intern kontroll enligt SOX är infört. Utlandsägda bolag fick ytterligare ett års uppskov vilket innebär att de skall avrapportera att kontrollsystemet enligt SOX är infört i årsredovisningen från och med den 15 juli 2006 (nea.nu, hämtad 2007-03-07).

SOX-reglerna består av ett antal sektioner och den mest omfattade är den sektion som hanterar bolagens interna kontroll, SOX 404 (ibid).

I Sverige är motsvarigheten till SOX den så kallade bolagskoden, som också den ställer hårdare krav på system för intern kontroll (affarsvarlden.se, hämtad 2007-03-07). Koden tillkom som en konsekvens av införandet av SOX – reglerna i USA, då även Sverige under de senaste åren skakats av en del skandaler, dock inte i samma omfattning som de amerikanska. Även den Europeiska unionen har efter flera redovisningsskandaler förespråkat att alla medlemsländerna ska införa nationella koder för bolagsstyrning (sv.wikipedia.org, hämtad 2007-03-07).

Svensk kod för bolagsstyrning är resultatet av ett samarbete mellan det privata näringslivet och den statliga Förtroendekommissionen i den så kallade Kodgruppen. Denna grupp tillsattes hösten 2003 och presenterade i april 2004 sitt förslag. Koden tillämpades den 1 juli 2005, enligt överenskommelse mellan Stockholmsbörsen och Aktiemarknadsbolagens Förening, av bolag på börsens A-lista och bolag på O-listan med marknadsvärde över tre miljarder kronor. Regeln gäller endast bolag med hemvist i Sverige, bolag med hemvist i annat land ska tillämpa den kod som gäller där (bolagsstyrning.se, hämtad 2007-03-07).

1.2 Problemdiskussion

Många svenska bolag har tvingats sätta upp helt nya avdelningar för att klara av kraven från lagen som har fått en hel del beröm men som också kritiserats för att vara alltför byråkratisk och orsaka alltför stora kostnader för företag som idag redan jobbar med den svenska Bolagskoden (sv.wikipedia.org, hämtad 2007-03-07).

De nya hårda kraven på börsföretagens interna kontroll och revision anses av många bolag som krävande. Det har fordrats mycket resurser från bolagen vid själva införandet av SOX och ännu idag arbetar många med den extra rapportering som SOX kräver. Många controllers på företag får ägna en stor del av sin tid åt all denna dokumentation, vilket kan leda till att deras egentliga arbetsuppgifter åsidosätts. De som kan ses som vinnare i och med införandet av alla dessa nya regler är alla de revisionsbolag som måste hjälpa till att få ordning på alla nya interna rutiner och alla de dokument som måste kontrolleras (affarsvarlden.se, hämtad 2007-03-07).

SOX lagen tillkom under stor tidspress och man kan fråga sig om den amerikanska lagstiftningen verkligen har förutsatt hur lagen kommer att påverka såväl amerikanska som utländska bolag. SOX har med sina omfattande och byråkratiska regler inte alltid fått ett positivt mottagande av länder runt om i världen (Svernlöv & Blomberg, 2003).

Det kan verka som om SOX bara är något som enbart påverkar ekonomer och företagsledning, men eftersom i stort sett all finansiell information idag hanteras elektroniskt utgör verksamhetens IT-infrastruktur en väsentlig del av alla SOX-projekt – därmed hamnar frågan även på IT-chefens bord (newsdesk.se, hämtad 2007-03-08).

Arbetet med att införa reglerna för intern kontroll enligt kraven i SOX har visat sig vara omfattande och kostnadskrävande. Det får inte heller ses som ett engångsarbete utan den interna kontrollen enligt SOX skall förvaltas, underhållas och avrapporteras till bolagets ägare varje år. Det är därför viktigt att SOX-arbetet utförs i ett effektivt projekt. Reglerna för SOX är straffsanktionerade, vilket innebär att styrelse och bolagsledning kan dömas till böter och fängelsestraff, i upp till 20 år, om bolaget bryter mot reglerna (dpu.se, hämtad 2007-03-07).

SOX innebär en enorm detaljstyrning och omfattning. Reglerna är egentligen anpassade för en annan situation än den som råder i Sverige. Eftersom det är en amerikansk lag så är den ursprungligen anpassad för amerikanska bolag där ägarna mycket mer sällan sitter med i bolagen. SOX anses av många

vara väsentligt mycket krångligare än den svenska koden för bolagsstyrning, till och med de amerikanska bolagen har börjat ifrågasätta reglerna. En viss nivå av kontroll anses som nödvändig i ett bolag, men när styrelsens arbete börjar bli övervägande en kontrollfunktion på bekostnad av utvecklingsfunktionen kan det upplevas som ett problem (affarsvarlden.se, hämtad 2007-03-07).

Många bolag världen över väljer idag att vända Wall Street ryggen, detta kan ses som en följd av den hårda reglering och risk för kostnadskrävande rättsprocesser som SOX har medfört. Lagen, framför allt dess sektion 404, har nu blivit något av ett rött skynke på Wall Street som klagat högljutt över att tvingas följa kostsamma och tidsödande rutiner för att kunna leva upp till onödigt stränga redovisnings- och revisionskrav. För ett genomsnittligt företag blir det en extra nota på flera miljoner dollar per år. Utländska bolag skyggar inte bara för detta dyra besvär utan befärrar också att en börsnotering i USA ökar risken för masstämmningar mot den egna företagsledningen, styrelsemedlemmar och revisorer som kan ställas till svars i rättssalen. Det handlar numera om avsevärda belopp (dn.se, hämtad 2007-03-07). Hur ställer sig svenska bolag i denna fråga? Finns fundering på avregistrering på grund av de omfattande kraven som SOX medfört?

När man nu kan se att de svenska bolagen är inne i slutfasen av införandet av SOX och att företagen har arbetat med processen under en tid, kan det vara av intresse att undersöka vilka följder detta införande har inneburit för bolagen. Man kan bland annat undersöka vad företagen har tjänat (dock inte sett i kronor) på själva införandet av SOX och vilka för och nackdelar som arbetet medfört.

SOX räknas fortfarande som en relativt ny regel bland svenska företag. Trots att det är väldigt många företag som berörs av denna regel finns i dagsläget mycket lite forskning kring hur företagen har påverkats efter implementeringen. Därför tycker vi att det skulle vara av intresse att undersöka vad berörda företag har för åsikter och uppfattning av situationen i dagsläget. Vi vill även undersöka hur Svenska bolag ser på SOX och om företagen ser att det är fler fördelar än nackdelar med själva arbetet. De bolag som är berörda av SOX i Sverige idag kan delas in i två olika grupper. Den första är de som tvingas följa lagen på grund av att de är dotterbolag till utländska bolag eller att de redan är registrerade på den amerikanska börsen. Den andra gruppen är de som självmant väljer att gå in på den amerikanska börsen och därmed måste följa lagen.

1.3 Problemformulering

Vår bakgrund och problemdiskussion resulterar i följande problemformulering, där frågeställningarna vi har för avsikt att besvara i denna uppsats är:

Huvudfråga:

- Vilka efterföljande konsekvenser kan man se att arbetet med SOX - relaterad internkontroll har inneburit för svenska bolag, i slutfasen av införandet?

Delfrågor:

- Har allt detta arbete inneburit stora kostnader och tidskrävande arbete eller kan man se att det även fått några positiva effekter för företagen?
- Har arbetet med SOX 404 medfört oväntade, både positiva och negativa, synergieffekter för företagen?
- Har SOX inneburit ökade konkurrensfördelar för svenska bolag?

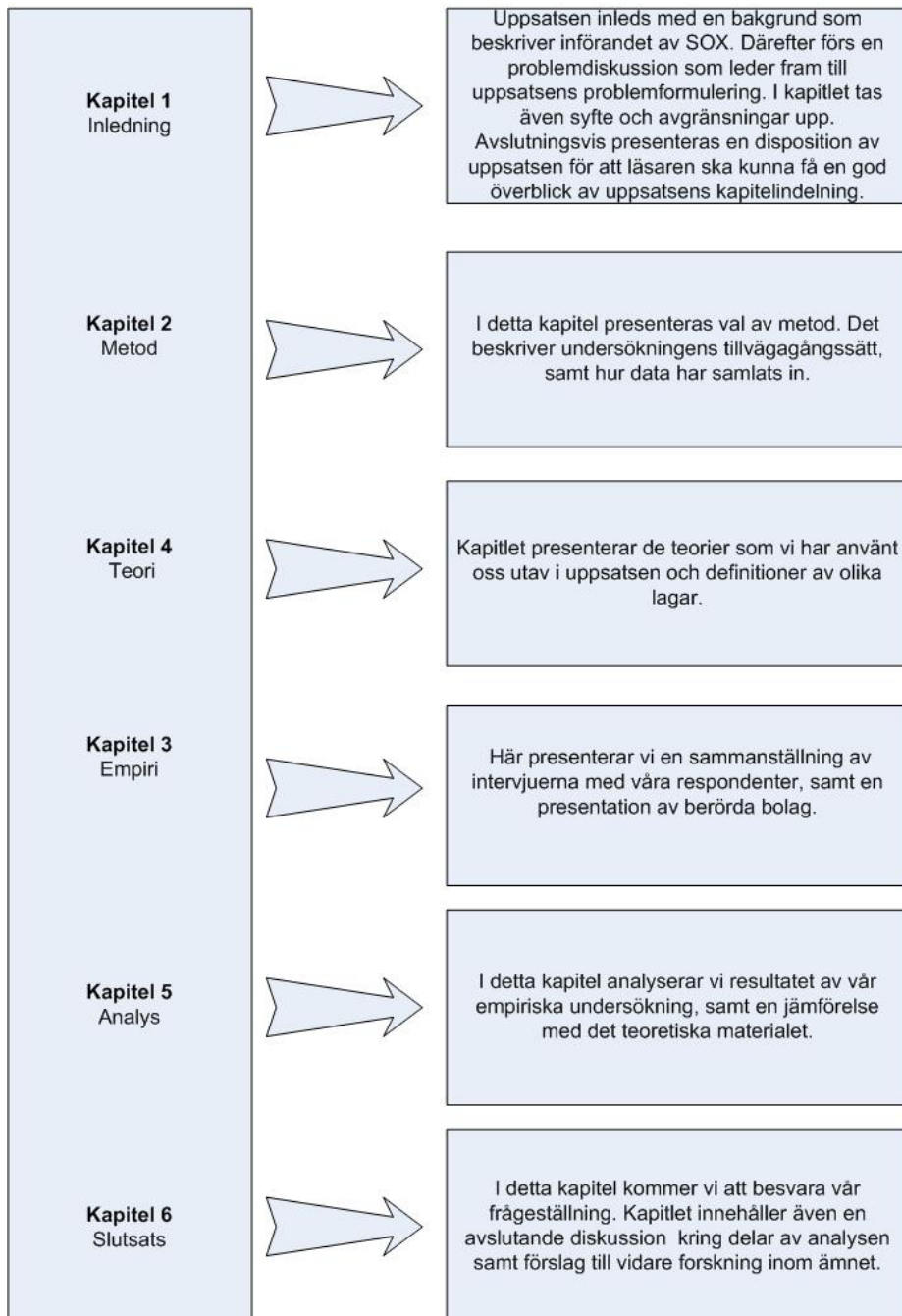
1.4 Syfte

Syftet med denna uppsats är att undersöka hur några få svenska företag ser på SOX 404, intern kontroll, samt vilka konsekvenser processen har medfört efter införandet. Studien syftar även till att undersöka positiva och negativa effekter som arbetet med SOX 404 har inneburit samt om oväntade synergieffekter har uppstått under arbetets gång.

1.5 Avgränsningar

Uppsatsen kommer att skrivas ur företagets perspektiv, vilket innebär att fokus kommer att ligga på den interna redovisningen. Vi kommer därför att koncentrera oss på de interna kontrollsystemen, SOX sektion 404, som är den mest omfattande och krävande delen av SOX – reglerna. Inriktning kommer att ske endast på ett fåtal av de större svenska bolag som är direkt berörda på grund av notering på den amerikanska börsen och därmed är tvingade att följa SOX reglerna. Då tiden är begränsad för denna uppsats har vi valt att avgränsa oss till att intervjua max tre stycken företag.

1.6 Disposition

2. Metoddiskussion

Detta kapitel beskriver de metoder som används samt undersökningens tillvägagångssätt. Kapitlet avslutas med en diskussion kring studiens validitet och reliabilitet för att läsaren skall kunna bilda sig en uppfattning om studiens trovärdighet.

2.1 Förhållningssätt

Hermeneutik och positivism är två helt olika synsätt att se på världen. Dessa förhållningssätt delar vetenskapssamhället i olika grupper. Många forskare är inte ens medvetna om vilket förhållningssätt som man arbetar efter. Forskarens förhållningssätt inom positivismen är analytisk och objektiv medan hermeneutiken bygger på värderingar och subjektivitet och forskaren ses som en del av den verklighet som studeras (Patel & Davidson, 1991).

2.1.1 Hermeneutik

Hermeneutik är ett synsätt som från början utformades för tolkning och förståelse av texter. Grundtanken för hermeneutiken bygger på att den forskare som analyserar en text skall få fram textens mening utifrån författarens ursprungliga perspektiv (Bryman, 2002). Hermeneutik är läran om tolkning och förståelse av resonemang. Det är en forskningsmetod där tolkningen är central. Hermeneutiken står ofta för kvalitativa förståelse- och tolkningssystem, samt en forskarroll som är öppen, subjektiv och engagerad. En hermeneutisk forskare tar sig an ett forskningsobjekt subjektivt utifrån sin egen förståelse, det vill säga de tankar, intryck och kunskap som en forskare har med sig sedan tidigare. Hermeneutikern ställer helheten i forskningsproblemet i relation till delarna och pendlar mellan del och helhet för att få en djupare förståelse för problemet (Patel & Davidson, 1991).

2.1.2 Positivism

Positivismen står för det sanna vetenskapsidealet, som man även kan ha som modell för det samhällsvetenskapliga arbetet. Man inriktar sig på det mätbara, det vill säga det som låter sig kvantifieras vilket innebär att man i stor utsträckning använder sig av kvantitativa metoder (Holme & Solvang,

1991). Som positivist formulerar man idealt hypotester och teorier i form av matematiska formler. En forskares förhållningssätt skall kännetecknas av objektivitet, hans egna åsikter och värderingar får inte påverka forskningsresultatet (Patel & Davidson, 1991).

2.1.3 Val av förhållningssätt

Vi kommer i denna uppsats att förhålla oss till det hermeneutiska synsättet där subjektivitet är ett ledord. Det hermeneutiska förhållningssättet bygger på tolkning och förståelse, vilket vi kommer att använda oss av när vi analyserar och drar de slutsatser som kommit fram under intervjuerna.

2.2 Vetenskapliga metoder

Man brukar skilja mellan två huvudformer av metoder inom samhällvetenskaperna, nämligen kvalitativa metoder och kvantitativa metoder (Andersen, 1998). Utgångspunkten ligger i informationen som man undersöker, dessa kan delas in i mjukdata eller hårddata och skillnaden är hur man använder sig av siffror och statistik (Holme & Solvang, 1991). Kvalitativa och kvantitativa metoder handlar om hur man samlar in, analyserar och tolkar olika typer av data. Bearbetningen av data sker på helt olika sätt men behöver inte innebära att man endast måste välja en av metoderna (Andersen, 1998).

2.2.1 Kvalitativa metoder

Det centrala vid kvalitativa metoder är att man, genom olika typer av datainsamling, kan skapa djupare förståelse av det problemkomplex som man studerar (Andersen, 1998). Kvalitativa data och metoder har sin styrka i att de visar på totalsituationen. En sådan helhetsbild möjliggör en ökad förståelse för sociala processer och sammanhang. Ett märkbart kännetecken på den här metoden är närheten till ursprungskällan, där man får sin information ifrån (Holme & Solvang, 1991). Kvalitativa metoder bör användas när man inte har så mycket information om fenomenet som man studerar för att kunna utveckla nya teorier och hypoteser (Jacobsen, 2002).

2.2.2 Kvantitativa metoder

Till skillnad från kvalitativa metoder så är kvantitativa metoder mer formaliserade och strukturerade med stor kontroll från forskarens sida (Ibid). De kvantitativa metoderna som används känns oftast igen ifrån de naturvetenskapliga metoderna (statistik och matematik) som präglas av klara riktlinjer vid undersökningar. Syftet med dessa undersökningar är att förklara fenomenet som analyseras (Andersen, 1998). Kvantitativa metoder bör användas när man redan har god kunskap om det fenomen som man studerar, eftersom man oftast vill pröva de teorier och hypoteser som man har. Det räcker med att det blir ett enda fel i en av faserna för att trovärdigheten i undersökningen ska minska och att resultatet kommer att påverkas (Jacobsen, 2002).

2.2.3 Val av vetenskaplig metod

Denna uppsats kommer att bygga på en kvalitativ ansats där datainsamling av primärdata kommer att bestå av intervjuundersökningar, som kommer att utföras med ett deskriptivt syfte. Denna typ av undersökning är lämplig då studien rör ett område där kunskap delvis saknas.

Vi kommer att använda oss av kvalitativa intervjuer som kännetecknas av frågetekniker som är ostrukturerade, där intervjun försiggår som ett samtal som styrs så lite som möjligt från forskarens sida (Andersen, 1998). I den kvalitativa intervjun använder man sig inte av några standardiserade frågeformulär, då man vill undvika styrning. Man vill istället att de synpunkter som kommer fram är ett resultat av respondenternas egna uppfattningar. Därför bör de i största möjliga utsträckning själva få styra utvecklingen av intervjun (Holme & Solvang, 1991). Vi har införskaffat en viss teoretisk kunskap om fenomenet som ska undersökas, men är öppna för nya synvinklar som de intervjuade kan komma med. Därför kommer vi i denna undersökning använda oss av delvis strukturerade intervjuer. Dessa intervjuer kännetecknas av en rad förhållanden som skall belysas, vilket gör att det brukar finnas en utarbetad fråge- eller intervjuguide (Andersen, 1998).

I och med den begränsade tid som finns till förfogande, har vi försökt att formulera frågorna på ett sätt där man så konkret som möjligt får svar utifrån syftet.

2.3 Forskningsansatser

Det finns olika tillvägagångssätt för att angripa ett problemområde, man kan göra en indelning i deduktivt respektive induktivt tillvägagångssätt. Man skiljer ofta även på huruvida en studie är normativ eller deskriptiv, det vill säga att man talar om hur något bör vara eller hur något är (Artsberg, 2005). Vid samhällsvetenskapliga studier i praktiken kan det vara svårt att skilja mellan induktiva och deduktiva tillvägagångssätt då dessa sätt är invälda i varandra och sker parallellt under projektets gång (Andersen, 1998).

2.3.1 Induktion

Induktion brukar kallas för upptäckstens väg då man utgår från empiri för att slutligen knyta an till generell kunskap om teori. Tillvägagångssättet används vanligtvis vid explorativa undersökningar och fallstudier för att kunna leda fram till en väsentlig teori (Ibid). Metoden används ofta då man anser att nya teorier behövs och dessa byggs upp med hjälp av praktiska inslag (Artsberg, 2005). Vid induktion beskriver forskaren konsekvenserna av resultaten för den teori som ligger bakom undersökningen. Resultatet kopplas tillbaka till bakomliggande teori och de forskningsresultat som tillhör ett visst studieområde (Bryman, 2002).

2.3.2 Deduktion

Med en deduktiv metod utgår man från befintlig teori där syftet är att testa eller utöka denna, medan en induktiv metod har sin utgångspunkt i empirin där syftet är att bygga upp ny teori. Man brukar även använda metoden för att ta fram lösningar utifrån en viss given teori som syftar till att förklara verkligheten (Ibid). Deduktion, även kallad bevisföringens väg, är när man utifrån generella principer drar slutsatser om enskilda händelser (Andersen, 1998). En deduktiv teori representerar förhållande mellan teori och praktik vad gäller samhällsvetenskap. Utifrån den kunskap man har inom ett visst område och den teori som rör området kan en forskare härleda eller deducera en eller flera hypoteser som skall underkastas empirisk granskning (Bryman, 2002).

2.3.3 Abduktion

I en abduktiv ansats varvas teori och empiri växelvis. Abduktion har bland annat tillkommit som en reaktion på begränsningarna i deduktion och induktion. Dess förespråkare anser att de är en växelverkan mellan det deduktiva och induktiva angreppssättet. I den abduktiva ansatsen utgår man från empiriska fakta, men den kan uppfattas som närmare deduktion eftersom man inte utesluter användandet av teorier vid analys och tolkning av empirin. Abduktion skiljer sig från induktion och deduktion eftersom denna metod även inkluderar förståelse genom det faktum att det mönster som tolkas fram kontinuerlig justeras och nya empiriska tillämpningsområden utvecklas. På detta sätt är forskaren inte lika bunden som inom deduktion eller induktion (Sköldberg, 1994).

2.3.4 Val av forskningsansats

Efter att ha införskaffat nödvändiga teoretiska kunskaper kommer vi att genomföra en empirisk undersökning i form av ett antal intervjuer. Den totala kunskapen kommer slutligen att användas för att få fram ett resultat. Vår studie kommer därför att genomsyras av en abduktiv ansats. Genom att utgå från empiriska fakta, men även ta del av befintlig kunskap på området, sluter man sig till en hypotes som förklarar sambandet mellan teori och empiri. Slutsatsen i en abduktion är därför endast mer eller mindre sannolik (ne.se hämtad 2007-03-15). Anledningen till att vi har valt den abduktiva ansatsen är att det är en växelverkan mellan den induktiva och deduktiva ansatsen. Genom att endast använda en av dessa ansatser tror vi att det skulle bli svårt att uppfylla syftet med denna uppsats, då vi behöver utgå från en viss teori för att kunna utföra våra intervjuer och sedan gå tillbaka till teorin för att analysera dessa.

2.4 Kvalitetssäkring

Inom kvalitetssäkring tar man upp två begrepp, validitet och reliabilitet. Dessa begrepp står i ett visst förhållande till varandra vilket innebär att man inte bara kan koncentrera sig på det ena (Patel & Davidson, 1991). Reliabilitet och validitet handlar i första hand mer om kvaliteten som används för att ge information än om vilken forskningsdesign som tillämpas (Bryman, 2002).

2.4.1 Validitet

Med validitet menas att man undersöker det man avser att undersöka och att resultatet stämmer överens med verkligheten. För att säkerställa validiteten är det bra att jämföra utfallet med något annat kriterium (Ibid). Validiteten i den kvalitativa metoden ligger i resultatet, att det fokuserar på problemet som är presenterat medan i den kvantitativa metoden är det viktigt med validiteten i själva metoden av undersökningen, hur man går tillväga (Cassell & Symon, 1994). Validitet går ut på att göra en bedömning av de slutsatser som skapas från en undersökning, för att se om dessa hänger ihop eller inte (Bryman, 2002).

Vi har i metodkapitlet i stor utsträckning försökt använda oss av olika metodböcker för att öka den interna validiteten och inte bli för påverkade av en författares åsikter. Vi anser att vårt val av intervju respondenter bidrar till hög validitet i denna uppsats då samtliga respondenter har liknande befattning på respektive företag och att alla har varit involverade i SOX projektet på respektive företag sedan starten. De företag vi har intervjuat är stora och välkända företag i svenskt näringsliv vilket även det ökar validiteten. De företag vi har intervjuat är Volvo Bussar, SKF och Swedish Match. Vi har använt oss av samma frågeformulär och öppna frågor vid samtliga intervjuer dock har intervjuerna utförts på olika sätt. På Volvo Bussar genomfördes en personlig intervju vilket har bidragit till en hög validitet då det finns en möjlighet till att ställa följdfrågor. De andra två intervjuerna gjordes via e-mail, på grund av tidsbrist dels från vår sida men även från respondenterna. Detta kan sänka validiteten då det finns en risk att svaren inte blir tillräckligt utförliga. I det ena fallet var svaren lite kortfattade medan i den andra var svaren lika utförliga som vid den personliga intervjun. Samtliga respondenter har varit mycket tillmötesgående och öppna för vidare frågor efter intervjuerna, vilket även har behövts då ytterligare frågor uppkommit under arbetets gång.

2.4.2 Reliabilitet

Reliabiliteten är god om man vet att undersökningen görs på ett tillförlitligt sätt (Patel & Davidson, 1991). Ju mer samband man finner mellan resultaten i sin egen forskning och andras forskning desto större reliabilitet. Reliabiliteten visar hur pålitlig undersökningen är. Det är viktigt att forskaren sätter sin förförståelse och fördomar åt sidan vid analysen så att den blir så objektiv som möjligt (Cassell & Symon, 1994). Begreppet används ofta i samband med kvantitativa undersökningar då man vill mäta

om samhällsvetenskapliga begrepp är konsistenta eller logiska (Bryman, 2002).

För att höja reliabiliteten så förde vi båda anteckningar under den personliga intervjun för att sedan jämföra dessa och se samband och kunna utesluta felaktigheter. Reliabiliteten hade kunnat bli högre om vi hade använt oss utav en bandspelare eller liknande vid den personliga intervjun då man kan gå tillbaka och lyssna på intervjun för att inte glömma vissa viktiga aspekter. Tyvärr lyckades vi inte få tag i någon bandspelare då alla var utlånade.

2.6 Urval av respondenter

Vårt val av respondenter är relativt begränsade då vi har valt att avgränsa oss till de företag som är direkt berörda av SOX och därmed registrerade på den amerikanska börsen. Vi har även valt att avgränsa oss till stora svenska bolag och därför tagit kontakt med några av Sveriges största och mest välkända bolag som flertalet känner till. Då vi kunde tänka oss att göra intervjuerna via mail och telefon så har vi inte avgränsat oss till något geografiskt område, utan istället valt de företag som vi anser representerar svenska bolag på ett realistiskt och trovärdigt sätt. När vi valde ut de personer som vi ville intervjua så efterfrågades SOX-ansvariga personer eller någon person som är väl insatt och arbetar kontinuerligt med projektet. Intervjun på Volvo bussar ordnades tidigt via kontakter. De resterande skaffades genom att vi tog kontakt med ett antal företag via e-mail och de vi fick svar från var SKF och Swedish Match.

2.7 Litteraturöversikt

Det finns olika datainsamlingstekniker för insamling av rådata, man brukar dela in dessa i primärdata och sekundärdata. Vid primärdata samlar forskaren själv in data, medan sekundärdata samlas in av andra personer till exempel forskare och institutioner (Andersen, 1998). Primärdata kännetecknas oftast av intervjuer medan sekundärdata består av olika dokument och rapporter.

För att fördjupa vår kunskap inom ämnet samt för att få en ökad förståelse inom problemområdet har vi börjat vårt uppsatsarbete med en litteraturstudie, det vill säga vår sekundärdata. Litteraturstudien har främst utförts på Högskolebiblioteket i Borås. Vi har även i stor utsträckning använt oss utav Internet och databaser där vi funnit en rad intressanta och relevanta artiklar. De sökkriterier som vi har använt oss av vid sökningar på Internet är framförallt Sarbanes Oxley Act, SOX, Bolagsstyrningskoden, internkontroll,

section 404, SOX 404. Vi har sökt efter artiklar som berör svenska bolag och som är relevanta i dagsläget. För att fördjupa vår kunskap ytterligare har vi även studerat tidigare forskning inom området, genom kandidat – och magisteruppsatser.

Primärdatan kommer i uppsatsen att bestå av tre intervjuer med Volvo bussar, SKF och Swedish Match.

3. Teori

Kapitlet inleds med en presentation av Sarbanes Oxley Act, sedan följer en kort beskrivning av lagen med inriktning på sektion 404. Därefter ges en förklaring till vad intern kontroll innebär.

3.1 Sarbanes Oxley Act

Den 30 juli 2002 så antogs lagen ”Sarbanes Oxley Act” efter godkännande av President George W. Bush. Lagen tillkom efter en rad skandaler hos ett antal stora företag i USA, de mest kända bland dessa var Enron och WorldCom som tvingades till konkurs efter redovisnings oegentligheter. Lagen förändrade bland annat bolagsstyrningen, chefernas ansvar, reglerna för de revisionsbolag som reviderar publika bolag och bolagens finansiella rapportering (Lander, 2003). Lagen skall tillämpas av samtliga amerikanska och icke amerikanska företag som innehar aktier eller ADR (American Depository Receipts) för handel på amerikansk börs eller marknadsplats. Lagen gäller även för de bolag som erbjuder värdepapper för en spridning till en bredare krets i USA. Detta innebär att lagen omfattar ett antal svenska bolag som innehar aktier på den amerikanska börsen (Svernlöv & Blomberg, 2003).

Syftet med SOX är att återställa investerarnas förtroende för aktiemarknaden och att garantera den finansiella rapporteringen från företagen överensstämmer med verkligheten. Syftet skall uppnås genom fyra huvudsakliga åtgärder:

- Strängare krav på redovisning och information till aktiemarknaden.
- Högre krav på revisorers oberoende och professionalism.
- Krav på interna strukturer för revision och informationslämning till marknaden.
- Stränga straff mot lagen. Man skiljer på vårdslöst och uppsåtligt osant intygande. Straffen kan leda till höga böter och långa fängelsestraff (Ibid).

SOX innebär att interna kontroller sätts upp i företagen så att ledningen skall kunna garantera tillförlitligheten i den finansiella rapporteringen. Marknaden och dess intressenter skall kunna lita på att årsrapporten verkligen återger bolagens resultat. Med hjälp av bra interna kontroller så blir det lättare att upptäcka risker för fel eller bedrägerier i tid. Lagen ställer en hel del nya krav på bolagens finansiella rapportering, då man bland annat är skyldig att

kontinuerligt lämna in rapporter till SEC. Lagen kräver även att bolagen löpande måste offentliggöra väsentliga förändringar av sin finansiella ställning eller verksamhet (Ibid). Det första året med den nya internkontrollen, sektion 404 har varit mycket kostsam för berörda företag och blivit betydligt högre än vad man hade väntat sig då SOX antogs 2002 (Balans nr 6-7, 2006).

De bolag som omfattas av SOX, vilket omfattar även svenska börsbolag, måste enligt SOX inrätta revisionskommittéer för att uppfylla lagens krav. Kommittéerna är direkt ansvariga för att utse bolagens revisorer samt övervaka revisorernas arbete och bolagets redovisning och kontrollsystem. I uppgifterna ingår även att upprätta instruktioner för att ta emot och behandla klagomål rörande redovisningen, intern kontroll och revisionsärenden inom bolaget. Enlig SOX har anställda hos bolag som följer lagen fått ett förstärkt skydd om de informerar om oegentligheter som utgör ett brott mot lagen. Bestraffningar mot dessa anställda, så kallade ”whistle-blowers”, är numera olagligt enligt SOX (Svernlöv & Blomberg, 2003).

EU och USA har haft flera förhandlingar om att USA måste ändra redovisningskraven för bolag som är baserade i Europa och som samtidigt är noterade på amerikansk börs, då lagen kom till under stor tidspress (Ibid). I mitten av december 2006 beslutade amerikanska SEC om att lätta på reglerna för mindre företag vad gäller internkontroll rapportering. Många företag hoppades på att helt slippa undan kontrollen, vilket dock inte blev fallet. Istället har reglerna utformats så att företagen fortsättningsvis själva beslutar om hur utvärdering skall ske förutsatt att de uppfyller SEC: s grundkrav. Dessa ändringar syftar till att sänka kostnaderna för noterade bolag. SEC har även beslutat att det ska bli enklare för bolag att avregistrera sig från den amerikanska börsen, då de tidigare reglerna har avhållit utländska företag från att registrera sig (Balans nr 1, 2007).

Att utvärdera sina system för intern kontroll enligt SOX är både en resurskrävande och tung anpassning. Särskilt om styrningen tidigare varit otydlig och dokumentation eftersatt. Allt fler företag är i dag mer positiva till en riktig genomgång av verksamheten, då utvärderingen kan leda till bättre kvalitet på den finansiella informationen och ge ett bättre underlag för affärsmissiga beslut. Rutiner och processer effektiviseras eller avvecklas och kvaliteten på informationen ifrågasätts i större utsträckning än tidigare. Ju bättre fungerande affärsprocesser och ordning ett företag har desto enklare blir det att säkerställa en bra intern kontroll. Rapporter som kommer från USA visar att man under projektets gång sett att processer kan automatiseras och kontrolleras mer tillförlitligt till en lägre kostnad än tidigare. När man börjar summera resultaten av det ökade kontrollarbetet har man upptäckt att

möjligheterna till styrning och uppföljning även har förbättrats (ey.com, hämtad 2007-04-27).

Något som värderas högt på marknaden är kvaliteten i de finansiella rapporterna som påverkar ratingen av bolaget som i sin tur kan påverka villkoren för kapitalanskaffning. Detta kan leda till att vissa bolag kommer att gå ännu längre än vad lagen kräver med att rapportera om sin interna kontroll för att bygga upp sitt förtroende kapital (Ibid).

SOX har även drivit fram en förbättrad hantering av skatterisker. Vid hantering av skatt räcker det dock inte bara att man har bra intern kontroll och dokumentation, utan medvetenheten om skattefrågornas betydelse för företagets riskhantering måste öka i bolaget (Ibid).

3.2 Sec.404 - Management Assessment of Internal Control

Sektion 404 är en central del i Sarbanes Oxley Act, paragrafen fastställer att det är företagsledningen som har det yttersta ansvaret för att upprätta ett system för intern kontroll som skall säkerställa kvaliteten i den finansiella rapporteringen. En fungerande intern kontroll skall garantera att det inte uppkommer materiella fel i resultat- och balansräkningen. Ekonomichefer och verkställande direktörer måste skriftligen intyga att alla kontroller fungerar och denna rapport granskas sedan av en extern revisor (ey.com, hämtad 2007-05-02).

Det är denna del av lagen som har skapat mest arbete för företagen. Ledningen måste identifiera risker kring den finansiella rapporteringen, besluta vilka kontroller som skall hantera riskerna, dokumentera och testa processer och kontroller samt göra en bedömning. Denna bedömning skall avrapporteras tillsammans med övrig finansiell rapportering och skall granskas av de externa revisorerna innan inlämnandet av rapporten (kpmg.se, hämtad 2007-05-02).

Sektion 404

Lagen kräver att alla årsredovisningar skall innehålla en internkontrollrapport, som kartlägger ledningens ansvar för att etablera och upprätthålla en lämplig struktur av den interna kontrollen över de processer som leder till bolagets finansiella rapportering. Rapporten skall innehålla en uppskattning av effektiviteten gällande strukturen av intern kontroll över de processer som leder till bolagets finansiella rapportering för det senaste

räkenskapsåret. Rapporten skall granskas av bolagets revisorer och ett bestyrkande skall vara i linje med de revisionsstandarder PCAOB upprättat (Egen översättning från sec.gov, 2007).

Det har genomförts ett antal undersökningar på utländska företag som visar att det finns mycket arbete kvar att göra för att anpassa sig till de nya amerikanska reglerna för intern kontroll. Dessa rapporter visar vilka områden som kräver lite extra uppmärksamhet. Bolagen hade inte räknat med att utföra testkontroller i ett tidigt stadium utan väntade sig att detta kunde ske i slutfasen. Man har dock upptäckt att genom att tidigarelägga tester kan behovet av detaljtestning minskas, samtidigt som företagen kan upptäcka problem i ett tidigare skede. Hos många företag går mer än hälften av internrevisionens resurser åt till arbetet med sektion 404, vilket kan leda till att icke finansiella områden blir åsidosatta. Undersökningarna visar att arbetet kräver stora resurser även efter implementeringen. Flertalet av företagen anser ändå att det har medfört ett mervärde genom förbättrade finansiella processer och förbättrat ansvarstagande (ey.com, hämtad 2007-05-02).

3.3 COSO- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission

COSO är en oberoende organisation som etablerades i USA 1985 och fick under 2000-talet förnyad aktualitet i och med den amerikanska lagstiftningen SOX. Syftet är att förbättra kvaliteten på finansiell rapportering inom näringslivet, detta görs genom fokus på etiska värderingar, effektiva interna kontroller och frågor kring bolagsstyrning. COSO metoden är rekommenderad av SEC och används i SOX sammanhang av många företag som en struktur för att bedöma effektiviteten av bolagets interna kontroller. Interna kontroller är en process som syftar till att minska risker inom områdena:

- Operationellt – risker att verksamheten inte uppnår sina mål.
- Regelefterlevnad – risker för att verksamheten inte lever upp till externa lagar och regler.
- Rapportering – risker för att fel uppstår i extern rapportering och övrig kommunikation.

COSO: s ramverk bygger på fem huvudområden av internkontroll, där bedömning av vart och ett av dessa områden görs för att bedöma effektiviteten i bolagets interna kontroll och minimera risker.

1. Kontrollmiljö

Definition av utgångspunkterna för god intern kontroll.

2. Riskbedömning

Identifiering av potentiella händelser.

3. Kontrollstruktur

Säkerställanden av optimal hantering av händelserna.

4. Information och kommunikation

Löpande information om status och utfall.

5. Uppföljning

Styrelsen och ledningens uppföljning av de interna kontrollernas funktion (ey.com, hämtad 2007-05-04).

3.4 Vad är intern kontroll?

Kontroll är när man följer upp styrningen av verksamheten och ser till att den interna kontrollen i ett företag är integrerad med verksamhetens processer. Den interna kontrollen består av flera olika komponenter och kan beskrivas utifrån ett antal olika perspektiv (esv.se, hämtad 2007-04-30). Vi kommer i detta kapitel att beskriva internkontrollen utifrån både det amerikanska och svenska perspektivet genom SEC och FAR, vi kommer även att ta upp den svenska motsvarigheten till SOX som är svensk kod för bolagsstyrning.

Den interna kontrollmiljön påverkas av samverkan i organisationen och bygger på aspekter som företagets sociala miljö och ledarstil. Man sätter ofta upp regler, policys och målsättningar där ansvar och befogenheter är klart definierade och ser till att dessa efterlevs. Man upprättar även ett antal kontrollaktiviteter för att motverka och åtgärda de risker som finns i verksamheten. Det är viktigt att ledningen säkerställer att den information som krävs för att kunna styra, följa upp och rapportera verksamheten ska finnas tillgänglig för alla. Därför är det viktigt att företagen har effektiva och ändamålsenliga rapport- och uppföljningssystem. Det krävs att man kontinuerligt utvärderar kontrollsystemen för att se till att det fungerar enligt plan. Arbetet skall resultera i förslag till förbättringar för att stärka styrningen och den interna kontrollen och det är ledningens uppgift att se till att detta följs (esv.se, hämtad 2007-04-30).

Bilden av intern styrning och kontroll har utvecklats från enbart kontroll till en helhetssyn på allt från styrelsens arbete med bedömningar av mål och risker till uppföljning av verksamheten. På grund av nya lagstiftningar, som till exempel SOX, känner många företag att man har nya krav på utvecklingen av den interna kontrollen inom verksamheten. På KPMG: s hemsida kan man läsa att det är positivt att kunna visa upp en god intern kontroll gentemot ägare och andra intressenter för att bevisa att man har en strukturerad verksamhet med möjlighet till utveckling och förbättring (kpmg.se, hämtad 2007-05-02).

Kraven från lagar rörande intern kontroll upplevs av många företag som en dyr och byråkratisk aktivitet som tar tid och kraft från annat arbete. Detta blir oftast en konsekvens om arbetet inte utförs på rätt sätt. Ett bra utfört arbete kan leda till möjligheter som bättre styrning och kontroll över verksamheten. Dessa åtgärder kan skapa nytta och värde för verksamheten då kontroller kan byggas in i befintliga system och processer och onödiga kontroller kan elimineras (Ibid).

Internkontroll kan bidra till att företag uppnår sina resultat och lönsamhetsmål, samt till att säkerställa en tillförlitlig finansiell rapportering. Det kan även hjälpa företag att undvika förtroendeskador och andra liknande konsekvenser genom att följa lagar och förordningar (internrevisorerna.se, hämtad 2007-05-04).

Kraven på extern rapportering kring företagens organisation av den interna kontrollen och hur denna fungerar har förändrats. Detta beror delvis på att ansvaret för den interna kontrollen tidigare inte har varit tydligt definierad då man sammanblandat begreppen internkontroll, internrevision och externrevision. Med kraven från nya regler skapas en tydligare ansvarsfördelning hos styrelseledning och revisorer för att säkerställa god intern kontroll. Företag som visar på god intern kontroll kommer att vinna i förtroende då externa aktörer i större utsträckning utvärderar företagens struktur av internkontroll system och hur uppföljning sker. Ett effektivt internkontrollsystem förbättrar inte bara beslutsunderlagen och förbättrar kvaliteten i beslutsprocesserna, utan minimerar även risker för felaktigheter i både intern och extern information (ey.com, hämtad 2007-05-04).

Det finns en skillnad mellan internrevision och internkontroll, då det första fokuserar på att hitta fel i befintliga material som till exempel dokument. Internkontroll enligt SOX: s sektion 404 fokuserar istället på att identifiera sannolikheten till att det blir fel i material på grund av svaga kontroller. Internrevisionens uppgift är att granska att företagets information är tillförlitlig och har integritet. De skall även se till att lagar och regelverk

följs, skydda tillgångar, se till att resurser används effektivt och fastställa att syften och mål uppnås (internrevisorena.se, hämtad 2007-05-02).

3.4.1 FAR

FAR SRS är en svensk bransch organisation för revisorer och rådgivare samt andra specialistgrupper inom revision. Organisationen verkar både nationellt och internationellt och utvecklar revisionsbranschen bland annat genom rekommendationer, remissverksamhet och utbildningar (farsrs.se, hämtad 2007-05-02).

FAR: s definition av intern kontroll lyder enligt följande:

”Kontrollen över bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt omfattar de delar i bolagets organisation och rutiner som säkerställer:

- att redovisningen blir riktig och fullständig,*
- att bolagets resurser inom ramen för ABL, bolagsordning och eventuella bolagsstämmodirektiv disponeras endast i enlighet med styrelsens och VD: s intentioner”* (FAR- samlingsvolym 1, 2006).

3.4.2 SEC

U. S. Securities and Exchange Commission (SEC) är en amerikansk myndighet vars uppgift är att skydda investerare och upprätthålla en rättvis välordnad och effektiv marknad och tillhandahålla finansiell information. Detta görs bland annat genom att SEC kräver att publika företag lämnar finansiell information till allmänheten genom olika rapporter (sec.gov, hämtad 2007-05-02).

SEC: s definition av intern kontroll lyder enligt följande:

En process som är skapad eller övervakad av verkställande direktör, ekonomichef eller motsvarande, som försäkrar reliabiliteten i rapportering och förberedelse av den finansiella informationen, för externa syften i enlighet med allmänt accepterade redovisningsprinciper. Internkontrollen skall innehålla metoder som består av:

- 1. Tillförlitlig redovisning av företagets transaktioner och placering av tillgångar.*

2. En rimlig försäkran om att transaktioner är dokumenterade för att kunna upprätta finansiella rapporter i enlighet med allmänt accepterade redovisningsprinciper. Kvitton och utgifter får endast redovisas efter godkännande av ledning och chefer.

3. Rimlig försäkran om att förhindra och upptäcka otillåten redovisning av företagets tillgångar, som kan leda till fel i den finansiella rapporteringen (Fri översättning från sec.gov, 2007-05-02).

3.4.3 Svensk kod för bolagsstyrning

Det finns idag ett stort antal länder i den industrialiserade världen som har koder för bolagsstyrning. Detta har medfört att under de senaste åren har kommit en rad initiativ, bland annat från EU, som har påverkat den svenska koden. Den svenska koden bygger dock på den svenska aktiebolagslagen och svenska traditioner för bolagsstyrning. Koden syftar till att förbättra bolagsstyrningen i svenska börsnoterade bolag och den är ett komplement till aktiebolagslagen och annan tvingande reglering. God bolagsstyrning innebär att företaget drivs i första hand ur ett ägarperspektiv. Detta är för att främja förtroendet för företagen hos allmänheten och kapitalmarknader (bolagsstyrningskollegiet.se, hämtad 2007-04-30).

Bolagsstyrning bygger på att ägande och ledning skiljs åt i de stora börsnoterade bolagen för att minska risken att bolagen skall ledas i enlighet med ägarnas intressen. Koden gäller för samtliga svenska bolag på A-listan och för de bolag på O-listan som har ett marknadsvärde över tre miljarder kronor (Precht, 2006).

Koden bygger på en princip man kallar för ”följ eller förklara”, vilket innebär att företaget inte slaviskt måste följa varje regel i koden bara man förklarar varför man frångår denna regel. Man är dock skyldig att i en årlig bolagsstyrnings rapport redogöra för hur man tillämpat koden samt fortlöpande redovisa nyckeldata om bolagsstyrningen. Det är styrelsen som har ansvar för bolagets interna kontroll och skall skydda ägarnas investering och bolagets tillgångar. Det ligger även på styrelsens ansvar att den rapport som årligen avges avser att den finansiella rapporteringen är organiserad och tillförlitlig. Rapporten skall även granskas av bolagets revisorer (bolagsstyrningskollegiet.se, hämtad 2007-04-30).

4. Empiri

Detta kapitel inleds med en presentation av de företag som medverkar i studien, dessa är Volvo bussar, SKF och Swedish Match. Därefter följer en sammanställning av genomförda intervjuer.

4.1 Företagsfakta

4.1.1 AB Volvo

Volvo grundades den 14 april 1927 på Hisingen i Göteborg. Sedan dess har Volvo utvecklats från en liten lokal industri till en av världens största tillverkare av lastvagnar, bussar och anläggningsmaskiner. De har idag drygt 83 000 anställda över hela världen och produktion i 18 länder med försäljning på mer än 180 marknader. Deras aktie är noterad både på Stockholmsbörsen och på NASDAQ i USA.

Volvokoncernen är en av världens ledande leverantörer av kommersiella transportlösningar med produkter som lastbilar, bussar, anläggningsmaskiner, drivsystem för marina och industriella applikationer samt komponenter för flygmotorer. Volvokoncernen tillhandahåller också finansiella tjänster till sina kunder.

Volvos lastbilar uppmärksammades även utanför Sverige, exporten av lastbilar till Europa inleddes redan på 1930-talet. Med förvärvet av Renault Trucks och Mack Trucks år 2001 stärktes positionen på lastbilsområdet ytterligare och koncernens rötter förgrenades till Frankrike och USA.

Deras affärsområden är Volvo Lastvagnar, Renault Trucks, Mack Trucks, Volvo Bussar, Volvo Anläggningsmaskiner, Volvo Penta, Volvo Aero och Volvo Financial Services. Som stöd för affärsområdenas verksamhet finns ett antal affärsenheter. De största är Volvo 3P, Volvo Powertrain, Volvo Parts, Volvo Technology, Volvo Logistics och Volvo IT (volvo.com, hämtad 2007-04-24).

4.1.2 SKF

SKF grundades 1907 i Göteborg och är idag ett globalt kunskapsföretag med 40 000 anställda och är representerade i över 150 länder.

SKF är världens ledande leverantör av produkter, kundanpassade lösningar och tjänster inom området lager och tätningar. Koncernens kompetens omfattar också tekniskt stöd, underhållsservice, tillståndsövervakning och utbildning. SKF har också fått en allt starkare position på områdena linjär rörelse samt högprecisionslager, spindlar och tjänster för verktygsmaskinindustrin.

SKF har delat in sina erbjudanden inom fem kunskaps- och teknikområden: lager och enheter, service, mekatronik, tätningar och smörjsystem. Verksamheten är organiserad i tre divisioner: Industrial, Automotive och Service. Varje division servar en global marknad med fokus på sina specifika kundsegment.

SKF har tillverkning på mer än 80 platser i världen. Företaget har även egna försäljningsbolag i 70 länder, 10 000 distributörer och återförsäljare som servar kunder i hela världen (skf.com, hämtad 2007-04-24).

4.1.3 Swedish Match

Swedish Match är en global koncern med ett brett sortiment av marknadsledande varumärken inom rökfri tobak, cigarrer, piptobak och tändprodukter. Medelantalet för antal anställda uppgick år 2006 till 12 465.

Swedish Match varumärkesportfölj innehåller produktkategorierna snus, cigarrer, tuggtobak, piptobak och tillbehör samt tändprodukter. Swedish Match produkter säljs i över 100 länder och tillverkning sker i egna produktionsanläggningar i 11 länder.

Swedish Match har varit en viktig del av svensk industri och handel sedan 1900-talets början. Tobaksverksamheten har sitt ursprung i Svenska Tobaks AB, det tidigare Svenska Tobaksmonopolet, som grundades 1915. Koncernens tändsticks- och engångständarverksamhet har sitt ursprung i Svenska Tändsticks AB som grundades 1917 (swedishmatch.com, hämtad 2007-04-24).

4.2 Sammanställning av Intervjuer

4.2.1 Volvo bussar

På Volvo bussar genomfördes en personlig intervju med Bertil Hagberg, i Göteborg, som är Manager Internal Control på Volvo bussar där han är SOX ansvarig. Han har jobbat i projektet under de två år som SOX har varit aktuellt i bolaget. 2006 blev Volvo koncernen så kallade "SOX compliant". Då företaget har fler än 300 enskilda amerikanska aktieägare på Nasdaqbörsen är de tvingade att lyda under SOX lagen. Av Volvos 200 bolag är endast 44 av dessa direkt berörda av SOX lagen.

Volvo bussar har 14 stycken olika processer som man jobbar efter, exempel på dessa processer är intäkter, skatter, finansiell rapportering och inköp. Alla dessa processer är dokumenterade i så kallade "Flow charts" som beskriver processernas flöden och för att man tydligt ska kunna se vart kontroller behöver utföras. Processerna är beskrivna i ord på engelska där man beskriver vem som gör vad och hur det görs, här lägger man även in vart kontrollerna ska utföras. På Volvo bussar har man i dagsläget 120 stycken nyckel kontroller som kontinuerligt måste testas både internt och externt. De externa testerna utförs av en revisionsbyrå som går igenom alla rapporter och måste ge sitt godkännande innan man kan lämna in dem och uppstår problem måste detta åtgärdas.

Under 2006 var SOX det viktigaste projektet i hela Volvo koncernen, det lades stor fokus på att implementera reglerna i företaget. De har bland annat hållit testutbildningar för att lära personalen hur tester skall utföras enligt SOX reglerna. Det är test chefen som avgör vem som har behörighet att utföra testerna och i vilka processer, detta finns tydligt dokumenterat. Det är även till test chefen som rapportering av utförda tester sker och han i sin tur rapporterar vidare till moderbolaget AB Volvo varje månad. Man har även gått igenom alla datasystem för att se vem som skall ha behörighet för att gå in i de olika systemen och kunna göra ändringar. För att det inte skall finnas beroenden i processerna så får ändringar inte göras av samma person som utför testerna, det krävs även att en tredje person kommer in och godkänner testet. På Volvo anser man att det har blivit väldigt byråkratiskt men att det nu mera är ordning och reda vilket minskar risken för att fel ska uppstå.

Volvos interna kontrollsystem är baserat på de principer som finns fastlagda enligt den så kallade COSO modellen. COSO modellen omfattar alla typer av intern kontroll medan SOX i huvudsak endast omfattar den delen som direkt eller indirekt påverkar den finansiella rapporteringen det vill säga resultat och balansräkningen. På Volvo tycker man att COSO modellen är en

bra modell som hjälper dem att utvärdera och säkerställa att man har en god kvalitet på den interna kontrollen.

B. Hagberg menar att den interna kontrollen alltid varit god på Volvo men nu efter införandet av SOX har den lyfts fram ytterligare. Förut hade de en avdelning som kallades intern revision som hade hand om allt som har med intern kontroll och intern revision. I samband med implementeringen av SOX har man tvingats skilja dessa avdelningar åt, vilket har inneburit att rollerna har blivit tydligare. Att internkontrollen efterlevs ligger på företagsledningens och chefernas ansvar och det är internkontroll avdelningen som hjälper dem att se till att reglerna följs. Internrevision avdelningen reviderar bolagen. De hjälper även till att utreda oegentligheter medan det ligger på internkontroll avdelningens ansvar att förebygga oegentligheter. För att förebygga detta har man utformat riktlinjer och policys som varje anställd måste läsa igenom och skriva under. Det finns klara och tydliga regler för uppförande och beteende. Vilket B. Hagberg ser som väldigt positivt då alla på företaget vet vad man får göra och inte göra, regelverket har skapat ordning och reda. Varje anställd har rätt att göra en anonym anmälan om man anser att något på bolaget görs fel eller att man upptäcker oegentligheter, vilket skall anmälas till internkontroll avdelningen. Den nya rutinen kallar man för ”Whistle blower” och skall vara allmänt känd för alla anställda.

De fördelar som SOX har inneburit för företaget är att man genom dokumentation av alla processer kan underlätta uppföljning och förbättring av dessa. Man kan lättare upptäcka brister som finns i processerna, vilket till exempel leder till att man kan minimera dubbelarbete. Klarare ansvar mellan de olika affärsområdena har uppstått, detta kan man även se inom processerna då man mer tydligt och strukturerat kan se vem som skall göra vad. Samarbetet har även förbättrats mellan de olika processgrupperna då man nu mer hjälps åt att lösa liknande problem.

I och med att befogenheter nu mer är dokumenterat och förtydligt så vet man vem som får lov att ta vissa beslut och vem som får göra vad, separationen av roller och behörighet har blivit tydligare. Man har även koll på vilka som har rättigheter att gå in i olika datasystem, så kallade ”access rights” som man måste ansöka om för att få tillgång till. Det här gör att man ständigt kan gå in i systemen och se precis vem som har gjort vad, om ändringar har skett och vem som har godkänt dessa. Det har varit stora inkörningsproblem med att få alla system integrerade då man på Volvo har ett hundra tal olika system. På grund av detta tvingades de att anställa personal som jobbar med systemen på heltid, vilket har bidragit till att det i dagsläget fungerar bra.

Uppmärksamheten om ordning och reda har ökat betydligt på företaget i och med den nya lagstiftningen och dess regelverk. Personalen har fått en mängd olika utbildningar inom området som har medfört att alla är mycket medvetna om att det är mycket viktigt för företaget, vilket leder till att alla jobbar för att uppnå samma mål.

Volvo ser införandet av SOX som en investering för framtiden, de kallar det för en sorts kvalitetssäkring som de tror kommer att ge en hel del konkurrensfördelar i framtiden. I dagsläget är det mycket viktigt att visa investerare och andra intressenter att man lever upp till deras krav och på Volvo anser man att SOX är en del av dessa krav.

Negativa konsekvenser som Volvo bussar har upplevt med SOX är bland annat allt arbete som implementeringen har inneburit, man har upplevt att inträdes biljetten har varit väldigt trög. Det har gått åt mycket resurser i form av både tid och pengar, men de anser att man får mycket nytta för pengarna som har lagts ut. Test arbetet är det som har varit mest betungande och krävt mer resurser än vad man hade förväntat, vilket har lett till att man har behövt ta in externa konsulter som har gjort en del av dokumentationen som har bidragit till ytterligare kostnader. Man har även fått tagit in temporär hjälp för att underlätta den stora arbetsbörda som SOX har medfört då normala arbetsuppgifter inte har hunnits med.

Något som upplevts som svårt är att förstå alla lagar och regler som ska uppfyllas då det amerikanska regelverket är känt för sin komplexitet och omfattning. Man har även krav på sig att spara all dokumentation och rapportering i sju år. Det är inte själva bolaget som är berört av SOX, utan lagen kräver även att deras underleverantörer och konsulter har ordning på sina processer. De måste skriva på avtal som garanterar Volvo att de sköter sitt företag på ett bra sätt. De nya reglerna ställer höga krav på de anställda och deras chefer, då det är väldigt viktigt att det som dokumenteras, testas och godkänns är korrekt utfört då det i slutändan är företagsledningen som ensamt bär det yttersta ansvaret. Vid eventuella oegentligheter riskerar de höga böter och fleråriga fängelsestraff.

Trots de negativa aspekterna av SOX så ser Volvo dessa nya lagar som möjligheter för att kunna driva företaget på ett bättre och mer genomlyst sätt. Volvo anser att aktien blir mer attraktiv för investerarna, vilket är en stor konkurrensfördel.

4.2.2 SKF

Vi har via e-mail intervjuat Bo Petterson som är SOX Projektledare på SKF och är ansvarig för införandet av SOX finansiella del i företaget. Han är även ansvarig för att införa en kontrollstandard för SKF: s samtliga operationella dotterbolag.

SKF började arbeta med att uppfylla SOX kraven år 2006. Det var detta år som SEC började kräva att "Foreign accelerated filer's" skulle uppfylla kraven. SKF hade inget riktigt prövoår innan implementeringen, då själva implementeringsarbetet var inriktat på att uppfylla kraven 2006. Man genomförde dock vissa tester redan 2005 för att lyfta fram problemområden och förbereda organisationen på 2006 års massiva testning av SOX.

SKF är tvingade att lyda under SOX fram till juni 2007, då SEC kommer att ändra kraven. Tidigare var kraven baserat på antalet amerikanska värdepappers ägare (max 300 stycken) nu har det ändrats till att baseras på omsättningen av aktier på den amerikanska marknaden i förhållande till övriga marknader (max 5 %). Idag är moderbolaget listat enbart på Stockholmsbörsen, tidigare fanns det även registrerat på Nasdaq och sedan dess har det amerikanska aktieägarantalet varit överstigande 300 personer men den nuvarande omsättningen av värdepapper på amerikanska marknaden är klart understigande 5 % gränsen. SKF kommer att söka avregistrering från SEC så snart möjlighet ges. Om det godkänns, vilket man med stor säkerhet antar, så behöver inte längre SOX kraven uppfyllas.

Vid implementeringsprocessen av SOX utgick företaget från de mål som gäller den finansiella interna kontrollen i COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) ramverket. Centralt analyserades de risker inom ramverket som fanns i företaget, samt skedde identifiering av vilka kontroller som behövdes för att täcka dessa risker tillfredställande. Detta gjordes för att man sannolikt skulle kunna undvika materiella fel i redovisningen. Centralt dokumenterades kontrollmålen som de lokala bolagen skulle täcka samt vilken process de olika kontrollerna tillhörde. Efter detta fick bolaget lokalt dokumentera processerna och hur de skulle uppfylla kontrollmålen (designen av en korrekt kontroll). Sedan fick varje bolag jämföra den designade kontrollen med hur de verkligen arbetade och skapa en action plan för alla kontroller som inte stämde. Ett tidsödande arbete inleddes sedan att ändra alla kontroller att stämma med SOX designen, i några fall tvingades man att ändra IT system och i flera fall var man också tvingade att börja arbeta på ett annorlunda sätt. Efter detta fick alla bolag genomföra en självtest av samtliga kontroller vilket då tog fram ännu fler avvikelser och ytterligare arbete med att stänga gap inleddes. Ett

begränsat test genomförde i slutet av 2005 med hjälp av Ernst & Young, detta för att få en bekräftelse från en revisionsfirma på kontrollstandarderna. Det visade sig då att ungefär 50 % av kontrollerna hade någon typ av avvikelser från målen, det mesta av felen var dokumentations fel men det visade sig också finnas ett antal riktiga kontrollfel som tog lång tid att korrigera. Under 2006 startade den egentliga "Management testet" där samtliga kontroller testades. Det förekom fem testtillfällen och däremellan arbetades det med att korrigera fel som upptäcktes i testerna. Alla kontroller testades om tills det kunde konstateras att kontrollen fungerade som förväntat, i slutet av 2006 så ansåg SKF att 1 % av kontrollerna fortfarande behövde förbättras. Resultatet ansågs både av företaget och av de externa revisorerna, KPMG, som ett mycket gott resultat. KPMG:s egna tester gav 0 % fel, så man kan se det som att SKF var lite hårdare i den egna bedömningen.

Positiva konsekvenser som SOX har medfört för SKF är att de har fått ett lyft vad gäller den interna kontrollen, på bara ett par år har man åstadkommit arbete som skulle ha tagit mycket längre tid utan SOX. Man har fått en uppmärksamhet på områden som har behövt starkare kontroll, till exempel IT, men som har fått stå åtsidan för utveckling. SKF har alltid haft en policy att det alltid måste vara minst två personer om varje affärstransaktion, nu fick man ett verktyg att undersöka det och tvinga igenom det. Centralt har man nu fått en klar bild om SKF:s interna kontroller vilket ger dem en unik kunskap att veta vilka risker som finns och vart resurserna skall sättas in för förbättring. En ytterligare positiv del som SOX kan ha medfört är att det har en avskräckande effekt på någon som funderar på att "förbättra" resultatet. Företaget har även fått minskade anmärkningar i den vanliga revisionen bland de bolag som ingår i SOX.

De negativa delarna som SOX har medfört är framförallt allt merarbete som inte alltid är värdeskapande. För att kunna bevisa att kontrollerna fungerar så har man varit tvungna att dokumentera dem i en detaljnivå som har varit på gränsen till överdokumentation. Problemet med denna detaljdokumentation är flerfaldig, minsta förändring kräver en uppdatering av dokumentationen. SKF genomför många små och stora förändringar hela tiden och denna detaljdokumentation kommer aldrig att hänga med, det kommer alltid att finnas fel i dokumentationen. Det andra problemet med för detaljrik dokumentation är att revisorer som har liten kunskap om SKF och deras processer enbart tittar på om formalia är rätt och inte om kontroller verkligen skyddar det dem ämnar skydda, formalia blir därför viktigare än själva innehållet. Det andra merarbetet som är tvivelsamt är allt sparande av bevis för att kontrollen fungerar, det är acceptabelt när det gäller rent bokföringsmaterial men när det kommer till att kontrollera att en process är godkänd i ett system som tidigare gjordes on-line i systemet så skall man nu

skriva ut och spara beviset. Det innebär att det kan bli mycket långa logglistor att spara som bevis för att kunna visa att inget var fel en viss dag. Den tredje negativa delen är givetvis kostnaden, än så länge anser SKF sig ha svårt att försvara de kostnader som har uppstått på grund av SOX.

De effekter som har uppmärksammats på SKF har varit förväntade för företaget och också i enlighet med undersökningar från USA som företaget tog del av vid implementeringen. Man har kunnat ta del av dessa undersökningar då USA ligger 2 år före SKF i arbetet med SOX.

SOX ger bolaget en viss kvalitetsstämpel vad gäller den finansiella hanteringen och kan i viss mån utnyttjas i kontakter med kunder och leverantörer, men B. Petterson tror personligen att detta är en mycket liten konkurrensfördel. Bland investerare så kan SOX ha en viss påverkan på deras riskbedömning men efter studier i USA så visar detta bara på en marginell effekt. Att jämföra en förbättringsåtgärd med en annan ur en hypotetisk synvinkel så kan man få både ja och nej beroende på vad man jämför med. Om man jämför förbättringsåtgärden med att producera mer kullager så anser B. Petterson att SKF har förbättrat sin konkurrenskraft.

Företaget har inte behövt ändra sina processer på grund av de effekter som uppstått men väl på grund av att man vill uppnå vissa effekter. Under implementeringen har det skett en förändring av accesser till IT program, godkännandeprocessen vid IT utveckling, "Segregation of Duties" i IT systemen, förändring av arbetsprocesser för att uppnå dessa i finansprocesserna.

Enligt SKF: s revisorer så har de fått en förbättrad rapportering efter implementeringen av SOX, och själv tror B. Petterson att kontrollerna gör att SKF nu undviker mycket korrigeringsarbete i slutfasen av rapporteringscykeln.

För 2006 är SKF: s arbete avklarat och de externa revisorerna har gett dem klartecken att det första årets rapporter har blivit godkända. Vad som kommer att ske inom den närmsta framtiden är att företaget skall försöka avregistrera sig från SEC. Det arbetas även med att införa en intern kontrollstandard för samtliga SKF bolag, denna kontrollstandard är en utökning av SOX och skall finnas på plats oavsett om SOX behålls eller inte. Denna standard bygger på SOX arbetet men är mindre formalistiskt. Även om SOX försvinner som krav så kommer SKF ändå se till att de har en god intern kontrollstandard i framtiden.

4.2.3 Swedish Match

Även Johanna Tegelman har intervjuats via e-mail, hon arbetar som controller och är Group Manager på internkontroll avdelningen. Hon är ansvarig för den interna kontrollen på företaget och arbetar som projektledare för implementeringen av SOX för koncernen.

Swedish Match införde SOX år 2002 då lagen började träda ikraft. Då företaget redan var noterat på Nasdaq och därmed registrerat hos SEC blev man tvungen att följa deras rapporteringsregler. Anpassningen till SOX med sektion 404 började dem med 2004 i form av ett pilotprojekt på ett av dotterbolagen för att hitta formen för hur anpassningen till lagen för Swedish Match skulle gå till.

Även på Swedish Match har man gjort en noggrann kartläggning och dokumentering av processer, risker och kontroller som är relaterade till den finansiella rapporteringen på de större dotterbolagen. Man har även infört testning av nyckelkontroller för att säkerställa att dessa kontroller tillförlitligt förhindrar eller upptäcker att väsentliga fel i den finansiella rapporteringen uppstår. Ytterligare har dem dokumenterat, implementerat och testat de interna kontrollerna som säkerställer den generella kontrollmiljön, så kallade "Entity-Level-Controls", på koncernens större dotterbolag. Företaget har varit tvungna att göra vissa ändringar i en del processer och arbetssätt för att säkerställa att bolaget är "SOX - compliant". Ett exempel på detta är att man har skapat en lämplig fördelning av arbetsuppgifter för att se till att en person inte har för stor behörighet att göra flera moment i en process. De har även sett till att en person inte har tillgång till information som kan utnyttjas för egen vinning och som är ofördelaktigt för bolaget.

Det interna kontrollsystemet har baserats utifrån COSO modellen. Detta har bland annat inneburit att man har implementerat och följer upp ett antal övergripande kontroller, de så kallade "Entity-Level-Controls". Detta görs för att säkerställa att bolaget har en god kontrollmiljö och förutsättningar för ett väl fungerade internkontroll system.

Företaget anser att de i och med införandet av SOX har fått förbättrad dokumentation av interna kontroller och processer som är relaterade till den finansiella rapporteringen. Medvetenhet och kunskap hos chefer och anställda avseende intern kontroll har ökat. De tycker även att de har fått förbättrad kunskap och spridning av koncernens gemensamma policys och riktlinjer. Själva ansvaret av intern kontroll och finansiell rapportering har tydliggjorts hos företagsledningen och styrelsen.

De nackdelar som SOX har medfört är att anpassningen har inneburit stora implementeringskostnader för bolaget samt skapat en enorm administration kring den finansiella rapporteringen. De tror inte att SOX har bidragit till varken några väsentliga konkurrensfördelar eller nackdelar för koncernen. De har heller inte upptäckt några oväntade konsekvenser i och med införandet av SOX. Då de tidigare inte noterat några större brister på sina interna kontroller i koncernen så anser man inte att SOX har medfört att den finansiella rapporteringen har blivit mer effektiv och tillförlitlig än tidigare.

Inom en snar framtid, juni 2007, planerar Swedish Match att avregistrera sig från den amerikanska börsen, då SEC har infört nya regler angående avregistrering för utländska bolag. Därmed kommer Swedish Match inte att behöva avlägga någon slutrapport angående SOX, dock kommer de även i framtiden att arbeta vidare med att förbättra och följa upp den interna kontrollen i koncernen.

5. Analys

I detta kapitel knyter vi samman relevanta delar från vår empiri med teorin. Analysen delas upp under rubrikerna implementeringsprocessen, effekter av SOX 404 och framtidsutsikter.

5.1 Implementeringsprocessen

Vid tidpunkten då SOX lagen började gälla för utländska bolag var samtliga företag som vi har intervjuat noterade på den amerikanska börsen och därmed tvingade att lyda under lagen. Enligt lagen skall alla amerikanska och icke amerikanska bolag som innehar aktier eller ADR för handel på amerikansk börs följa SOX reglerna. I och med att ett flertal bolag har blivit tvingade att följa lagen så tror vi att många av dessa har en negativ inställning av SOX redan från början.

Samtliga bolag har även haft ett liknande arbetssätt vid införandet av SOX, man har kartlagt och dokumenterat de processer, risker och kontroller som finns i verksamheten. För att få god internkontroll har företagen infört kontinuerliga tester av så kallade nyckelkontroller för att kunna upptäcka väsentliga fel i den finansiella rapporteringen. Samtliga bolag har baserat det interna kontrollsystemet på COSO - modellen vars syfte är att förbättra kvaliteten på finansiella rapporter i näringslivet. SEC rekommenderar att företag använder sig av denna modell vid införande av SOX för att göra en noggrann bedömning av effektiviteten i bolagens interna kontroll. Modellen bygger på fem olika områden som bör följas för att säkra en god intern kontroll, dessa områden är kontrollmiljö, riskbedömning, kontrollstruktur, information/kommunikation och uppföljning.

Definitionen av internkontroll lyder både enligt SEC och FAR att bolagens redovisning skall vara korrekt och tillförlitlig. Syftet med SOX är att kunna garantera att den finansiella rapporteringen från företagen stämmer överens med verkligheten, vilket görs genom att man sätter upp interna kontroller för att ledningen skall kunna garantera tillförlitligheten i den finansiella rapporteringen. På Volvo bussar rapporterar varje avdelningschef månadsvis till AB Volvo för att ledningen skall kunna godkänna rapporterna, då det är hos dem det yttersta ansvaret ligger. Lagen ställer krav på att de finansiella rapporter som utfärdas i bolagen kontinuerligt skall skickas in till SEC, vars uppgift är att granska rapporterna och lämnar den finansiella informationen vidare till allmänheten. Detta görs då syftet med SOX är att återställa

investerarnas förtroende för aktiemarknaden efter alla skandaler som inträffat runt om i världen den senaste tiden. Man skall även kunna garantera att den finansiella rapporteringen från bolagen stämmer överens med verkligheten.

Det talas även mycket om den interna kontrollmiljön, i SOX – sammanhang, som bygger på företagets sociala miljö och ledarstil. Det handlar om att man sätter upp olika regler, policys och målsättningar där ansvar och befogenheter skall vara tydligt definierade. För att säkerställa en god internkontroll kräver lagen även en tydligare ansvarsfördelning hos bolagets styrelse, ledning och revisorer. På Volvo bussar har man fokuserat mycket på att få personalen medveten om de nya regler och policys som gäller genom att låta alla skriva under ett avtal att de har läst igenom och förstått vilka regler som gäller. Man har testchefer som avgör vem som har befogenhet att utföra tester, man har även så kallade ”access rights” som man måste ansöka om för att få olika behörighet till systemen. Detta har man även arbetat med på Swedish Match för att få en lämplig arbets- och behörighetsfördelning. Det har man gjort för att se till att en person inte ska ha tillgång till information som kan nyttjas för egen vinning och som skulle kunna skada företaget. På SKF nämnde man inte just behörighet, men man talade mycket om dokumentation och hur man har styrt upp sina resurser. Vi tolkar även detta som en indirekt beskrivning på vem som har behörighet att göra vad. SOX har även medfört nya regler vad gäller rapportering av misstanke om oegentligheter. Den som rapporterar kallas för en ”whistle-blower” och får enligt lagen vara anonym och kan inte bestraffas för en sådan anmälan. På Volvo talade man positivt om denna nya rutin då varje anställd har rätt att göra en anonym anmälan om man anser att något på bolaget görs fel. Tidigare vågade en anställd kanske inte gå till chefen med sin anmälan då man eventuellt hade misstankar om att det var just chefen som handlat fel, med rädsla för att bli bestraffad. I och med den nya rutinen så sker anmälan numera inte till chefen utan direkt till internkontrollavdelningen och rutinen skall vara allmänt känd för alla anställda.

5.2 Konsekvenser av SOX 404

Många företag upplever kraven från SOX som både dyra och byråkratiska, de tar även mycket tid och kraft från annat arbete. Ett bra utfört arbete kan dock enligt teorin leda till möjligheter som bättre styrning och kontroll över verksamheten. Trots att utvärderingen av internkontroll systemen har varit en resurskrävande och tung uppgift så har rapporter från USA visat att företag idag ändå är relativt positivt inställda till att göra denna uppoffring, då man får en riktig genomgång av sin verksamhet och dess processer.

Utvärderingen kan leda till bättre kvalitet på finansiell information och ge bättre underlag för affärsmässiga beslut samtidigt som rutiner och processer effektiviseras. Den interna kontrollen kan även bidra till att företag uppnår sina resultat och lönsamhetsmål samt ge tillförlitligare finansiell rapportering. Man kan även undvika förtroendeskador genom att följa angivna regler och förordningar. Det här har varit förväntade effekter för alla de företag som vi har intervjuat. Swedish Match menar att de fått en förbättrad dokumentation av interna kontroller och processer som är relaterade till den finansiella rapporteringen. Själva anpassningen har dock inneburit stora implementeringskostnader för bolaget och har skapat krävande administration kring den finansiella rapporteringen. På SKF har man fått ett lyft när det gäller den interna kontrollen samt fått minskade anmärkningar på den vanliga revisionen. Den negativa sidan enligt SKF är allt merarbetet som inte alltid kan ses som värdeskapande, som all överdokumentation. De anser att formalia ibland blir viktigare än själva innehållet. Vidare anser de precis som Swedish Match att införandet inneburit stora kostnader. Även på Volvo bussar delar man uppfattningen om att SOX implementeringen har varit kostsam och tidskrävande, men de anser ändå att man fått nytta av de pengar man har lagt ut. Något som Volvo bussar har ansett som svårt är att förstå alla de lagar och regler som ska uppfyllas då det amerikanska regelverket är känt för sin komplexitet och omfattning. Vi tror att fler företag har haft samma problem med att tyda lagen då det är en amerikansk lag som följer normer och riktlinjer för amerikanska bolag och egentligen inte är anpassad för de situationer som råder utanför dessa gränser. De fördelar som SOX har medfört för Volvo bussar är att man fått bättre uppföljning av sina processer genom all dokumentation precis som för de andra respondenterna. Rapporter från USA visar att företag som har fungerande processer och ordning i sin verksamhet får ut mer tillförlitliga finansiella rapporter än tidigare och numer även till en lägre kostnad.

Varken på Swedish Match eller SKF så anser man att SOX implementeringen har medfört några oväntade effekter. Man menar att genom att ta del av rapporter från USA, som är två år innan Sverige med införandet av SOX, så ansåg man sig vara förberedda på de effekter som skulle kunna uppstå enligt dessa undersökningar. På Volvo bussar har man dock upptäckt en del både positiva och negativa synergi effekter. Det negativa är att testarbetet har krävt mer resurser än vad företaget hade förväntat sig, vilket har inneburit att man varit tvungen att ta in externa konsulter. Man har även blivit tvungna att ta in temporär hjälp för att kunna hinna med sina normala arbetsuppgifter. Undersökningar hos utländska bolag visar att detta är vanligt förekommande då det hos många företag går åt mer än hälften av internrevisionens resurser till arbetet med sektion 404. Detta leder ofta till att icke finansiella områden blir åsidosatta. Under

arbetets gång har man på Volvo bussar fått insikten om att de nya reglerna ställer väldigt höga krav och sätter press på företagsledningen. Man kan även se samma press längre ner i hierarkin då det är dem som rapporterar upp till ledningen och ska se till att rapporterna är korrekta. Rädslan för att misstag skall uppstå är högre nu än innan då det yttersta ansvaret ligger hos ledningen. Fel som orsakats av någon på företaget skulle kunna ge dem höga böter eller till och med fängelsestraff, då lagen håller styrelse och bolagsledning som ytterst ansvariga för att den finansiella rapporteringen är korrekt. En oväntad men dock positiv effekt är att man genom det tydligare ansvaret mellan affärsområdena även har fått ett bättre samarbete mellan de olika processgrupperna. Man kan numer hjälpas åt att lösa liknande problem, som man tidigare inte visste att man hade, mellan de olika affärsområdena.

Idag har bilden av internkontroll utvecklats till en helhetssyn på allt från styrelsens arbete med bedömningar av mål och risker till den uppföljning som görs av verksamheten. Det är ur konkurrenssynpunkt bra att kunna visa upp en bra internkontroll gentemot sina ägare och andra intressenter för att visa att man har en strukturerad verksamhet med möjlighet till utveckling och förbättring. Något som värderas högt på marknaden idag är kvaliteten på de finansiella rapporterna som påverkar värderingen av bolagen. Många bolag kan komma att gå längre än vad lagen kräver i sitt arbete med den interna kontrollen för att bygga upp sitt förtroende på marknaden. På Swedish Match tror man inte att SOX har bidragit till varken några väsentliga konkurrensfördelar eller nackdelar. SKF ser dock en liten konkurrensfördel genom att SOX ger bolaget en viss kvalitetsstämpel när det gäller den finansiella hanteringen, men de studier som man har tagit del av visar att detta endast ger en marginell effekt. Genom de förbättringar som gjorts i processerna har SKF dock fått en ökad produktion vilket kan bidra till en ökad konkurrenskraft. På Volvo ser man SOX som en investering för framtiden, även här kallar man det för en kvalitetssäkring. Man tror att detta arbete kommer att ge en hel del konkurrensfördelar i framtiden då det är viktigt att visa investerare och andra intressenter att man lever upp till deras krav.

En positiv effekt som samtliga respondenter tar upp är att uppmärksamheten och medvetenheten om den interna kontrollen har ökat betydligt på företaget, både bland de anställda och bland ledningen. Det har blivit tydligare ansvarsfördelning och man upplever ordning och reda i verksamheten. Detta är mycket viktigt för att alla ska veta vad som gäller och att alla arbetar för att uppnå samma mål. Detta visar på att SOX arbetet inte bara innebär bra struktur på den finansiella informationen utan att det även har påverkat arbete runt omkring, vilket kan ses som en oväntad positiv effekt.

5.3 Framtidsutsikter

I slutfasen av införandet av SOX kan man se att svenska företag väljer olika vägar vad gäller fortsatt arbetet med SOX - lagen. Många bolag väljer idag att avregistrera sig från den amerikanska börsen på grund av de omfattande och resurskrävande regler som SOX-lagen innebär. SEC beslutade förra året (2006) att det ska bli enklare för utländska bolag att avregistrera sig från den amerikanska börsen. Kraven var tidigare baserade på bolagets antal av amerikanska värdepappers ägare (max 300). Kraven kommer i juni 2007 att ändras till omsättningen av aktier på den amerikanska marknaden i förhållande till andra marknader (max 5 %). Av de tre företag som vi har intervjuat så kommer två av dem att lämna den amerikanska börsen så fort den nya lagen om avregistrering träder i kraft. SKF: s omsättning av värdepapper är mindre än 5 % och kommer därför att söka avregistrering. Även Swedish Match kommer att välja att avregistrera sig eftersom även de uppfyller de nya kraven. Detta medför att de båda bolagen inte behöver avlägga någon slutrapport angående SOX för 2007.

Både SKF och Swedish Match är rörande överens om att SOX har inneburit att de förbättrat sitt interna kontrollsystem och kommer även i framtiden att försätta att arbeta fortlöpande med att upprätthålla en god intern kontroll genom förbättring och uppföljning. Det är enligt SOX viktigt att man inte ser arbetet som en engångsföreteelse utan att man kontinuerligt förvaltar och underhåller den interna kontrollen. På SKF kommer man att införa en internkontrollstandard som bygger på SOX arbetet men som är mindre omfattande och resurskrävande. Nya uppgifter pekar på att bolagen kommer att tjäna in oerhörda summor genom att avregistrera sig från den amerikanska börsen. Bland annat genom att revisionskostnaderna kommer att minska med flera miljoner kronor. Vi tror att detta är en bidragande faktor till att bolagen väljer att avregistrera sig då man har haft svårt att försvara de kostnader som uppstått i samband med införandet av SOX.

Eftersom både Swedish Match och SKF är registrerade på Stockholmsbörsen och har ett marknadsvärde över tre miljarder kronor så måste de ändå i fortsättningen följa koden för svensk bolagsstyrnings regler för internkontroll. De svenska reglerna är dock anpassade för svenska bolag och är därför mindre omfattande än SOX-reglerna. Även här är syftet att främja förtroendet för företagen hos allmänheten och kapitalmarknader. Skillnaden är att koden bygger på principen följ eller förklara, vilket innebär att man inte slaviskt måste följa varje regel bara man har goda skäl att frångå dessa regler. Genom att följa koden så innebär det att företagen även i

fortsättningen kommer att arbeta med internkontroll men inte på samma höga nivå.

Volvo har inte samma möjlighet som de andra att avregistrera sig men vi tror inte det skulle ha varit aktuellt även om de hade uppfyllt kraven för avregistrering, då B.Hagberg talade i väldigt positiva termer om vad SOX har medfört för deras bolag. De ser SOX som en investering för framtiden, vilket vi tror delvis kan bero på att de arbetar på en bredare marknad och är väldigt angelägna om att uppfylla kraven från sina investerare och andra intressenter. Enligt revisionsbranschen så kommer företag som kan visa upp en god internkontroll vinna förtroende hos externa aktörer då utvärdering av internkontrollsystem och uppföljning blir en allt mer viktig del i deras bedömning.

6. Slutsats och diskussion

Kapitlet innehåller en sammanfattning av studiens resultat som relaterar till problemdiskussion och syfte.

6.1 Slutsats

Syftet med denna uppsats var att undersöka hur några få svenska företag ser på SOX 404, intern kontroll, samt vilka konsekvenser processen har medfört efter införandet. Studien syftar även till att undersöka positiva och negativa effekter som arbetet med SOX 404 har inneburit samt om oväntade synergieffekter har uppstått under arbetets gång.

För att besvara syftet har vi valt att utgå från vår huvudfråga som är indelad i ett antal delfrågor där de konsekvenser vi ämnar undersöka är beskrivna.

- ❖ *Har allt detta arbete inneburit stora kostnader och tidskrävande eller kan man se att det även fått några positiva effekter för företagen?*

Företagen vi har intervjuat anser alla att SOX har medfört mycket resurs – och tidskrävande arbete, i större utsträckning än vad man hade förväntat sig. Trots allt arbete som företagen har tvingats lägga ned på att implementera lagen i bolaget så ser de ändå att man fått ut något av det i form av en mer organiserad och effektiv verksamhet. Företagen har genom att dokumentera, kontrollera och testa alla sina processer i verksamheten fått en bra struktur på arbetet. Detta gäller inte bara den finansiella delen utan även andra områden som blir berörda av lagen. De får bättre spridning på sina resurser, ansvarsfördelningen har ökat och de anställda vet vem som ska göra vad. Det har även blivit tydligare regler om vem som får göra vad genom att behörigheter och befogenheter har strukturerats upp och dokumenterats.

Genom alla kontroller blir det lättare att upptäcka fel och brister som finns i processerna i ett tidigare stadium vilket man var väl medveten om vid implementeringen. Det har nu i efterhand visat sig att detta kan leda till att man kan minska dubbelarbete och på så sätt kan spara resurser i form av både tid och pengar.

Arbetet med SOX har givit bolagen en ökad medvetenhet om den interna kontrollen och vad den kan bidra med för verksamheten. De har insett att en god intern kontroll leder till ökad effektivitet. Även de bolag som i år kommer att söka avregistrering har insett vikten av en fungerande intern kontroll och kommer även i framtiden kontinuerligt att arbeta med förbättring och uppföljning av internkontrollsystemen, dock inte i samma omfattning som SOX kräver. Detta visar på att en viss nivå av kontroll är bra och nödvändig i ett företag, men att det finns en gräns för vad man klarar av. Går det för långt kan effekten bli att man riskerar att det går åt fel håll och att företaget blir ineffektivt på grund av att det går åt för mycket resurser till allt kontrollarbete.

- ❖ *Har arbetet med SOX 404 medfört oväntade, både positiva och negativa, synergieffekter för företagen?*

I den här frågan råder det delade meningar mellan de olika respondenterna. Det är bara ett av bolagen som säger sig ha upptäckt oväntade effekter under arbetets gång. De andra två hade innan implementeringen tagit del av studier från USA där man gjort undersökningar om effekter som uppstått hos amerikanska bolag, därav anser de att alla effekter som uppkommit varit förväntade. Trots att tendenser har visat på att införandet av SOX skulle komma att bli dyrt och tidskrävande så tror inte vi att något företag har kunnat förutse att det skulle bli så resurskrävande som utfallet visar. På vissa företag anser man sig redan innan implementeringen ha haft en god intern kontroll och att SOX därför inte har medfört att den finansiella rapporteringen blivit effektivare än innan. På andra företag anser man att även om den interna kontrollen var bra innan så har den nu blivit ännu bättre och effektivare.

Det finns företag som även har upptäckt några andra positiva och negativa synergieffekter. En negativ aspekt är att det har kostat betydligt mer än vad man hade förväntat sig på grund av att man tvingats ta in externa konsulter och temporär personal för att kunna tackla den extra arbetsbörda som arbetet med SOX har inneburit. Pressen och kraven på både ledning och anställda har ökat, då ledningen numer ställs som ytterst ansvariga vid eventuella oegentligheter. Detta tror vi kan hämma kreativitet och nytänkande i företaget då ingen längre vågar ta några avsteg från regelboken även om detta skulle innebära att man inte bryter mot någon lag. Man lägger enbart fokus på att göra ”rätt saker” istället för att göra ”saker rätt”, vilket innebär att man inte längre vågar ta risker i samma utsträckning som innan. Detta kommer förhoppningsvis att ge med sig efter att företagen har arbetat med SOX under en längre tid och lärt sig arbeta efter SOX-reglerna på ett mer effektivt sätt. En positiv effekt som inte var helt väntad är att samarbetet mellan olika affärsområdena har ökat markant. Genom att all rapportering

sker till moderbolaget har de numer större koll på de olika interna problemen i de olika affärsområdena och kan se till att de löser problemen tillsammans. Även om implementeringen av SOX har kostat stora summor så har det bidragit till att man har blivit effektivare i sitt arbete och kan spara in resurser på andra områden. Genom att man på företagen har kunnat effektivisera sina processer så är en effekt av detta att produktionen har ökat, om detta var en förväntad effekt eller inte är svårt att säga.

❖ *Har SOX inneburit ökade konkurrensfördelar för svenska bolag?*

Flertalet av våra respondenter ser att arbetet med SOX ger en viss kvalitetsstämpel. Några ser dock detta som en mycket liten konkurrensfördel medan andra ser det som en investering för framtiden. Många företag har insett att det är mycket viktigt att leva upp till kraven från sina investerare och andra intressenter och man vill visa att man kan leva upp till de allra hårdaste kraven för att därmed visa att man är världsledande inom sin bransch. Genom att visa att man har råd och tid att lägga ned så pass mycket resurser så kan man få en bättre konkurrenskraft gentemot andra företag inom samma bransch. Det finns även företag som har åsikten om att SOX varken inneburit några konkurrensfördelar eller nackdelar, de ser nog detta arbete mer som ett nödvändigt ont då man blivit tvingade att följa lagen. Därför är dessa företag inte sena med att avregistrera sig när de snart kommer att få chansen. Vi tror att en anledning kan vara att de inte har kunnat möta kraven av lagen på samma sätt som de andra företagen.

Sammanfattningsvis för att besvara syftet med uppsatsen så kan vi nu i slutfasen av införandet konstatera att SOX arbetet har medfört många både positiva och negativa konsekvenser för svenska bolag. De flesta konsekvenser var dock enligt företagen förväntade redan innan implementeringen, då man har kunnat ta del av undersökningar som gjorts på amerikanska bolag som ligger två år före i arbetet med SOX. Amerikansk bolagskultur skiljer sig dock en hel del från vår svenska företagskultur och därför tror vi att det kan vara svårt att jämföra olika länders uppfattningar kring lagen rakt av. Under arbetets gång har det uppstått en del komplikationer för företagen som ingen har kunnat förutspå, vilket har lett till oväntade konsekvenser, men man har även fått ut en del positiva synergieffekter med SOX arbetet. Förutom att implementeringen har blivit mer kostsam än vad man tidigare hade räknat med så är den största konsekvensen som vi kan se att företagen har insett vikten av en god intern kontroll. Även om det var en mycket viktig del av arbetet redan innan så har man nu ännu större kontroll och bättre struktur på arbetet med den interna kontrollen.

6.2 Diskussion

Under den senaste tiden har behovet av en god intern kontroll diskuterats flitigt i olika artiklar och media världen över. Den mest uppmärksammade är SOX med sin sektion 404 som ursprungligen kommer från USA men som påverkar alla länder runt om i världen som är registrerade på den amerikanska börsen. Alla dessa bolag är direkt berörda av lagen, sedan finns det även bolag som påverkas indirekt som till exempel externa konsulter och underleverantör. Detta innebär att även om man inte måste följa SOX till punkt och pricka måste man ändå kunna visa upp i en rapport att man har god intern kontroll för det företag man arbetar med. Detta kan ses som både positivt och negativt. Positivt då rapporterna blir mer tillförlitliga då alla kan garantera att den finansiella informationen är korrekt, men negativt då det blir ett tvång och en massa extra arbetet för alla inblandade.

Det har för många bolag varit en väldigt trög och hög inträdesbiljett till SOX, vilket säkert bidrar till att många inte ser nyttan man får för alla resurser man har lagt ut. Eftersom SOX inte är ett engångsarbete utan mer en "never ending story" kan det ta några år innan man får se några riktiga resultat av arbetet. Många företag känner förmodligen dock en stor stress av att man lägger ut en massa pengar som man inte får något för och väljer därför att hoppa av tåget innan det kommit fram. En annan faktor till detta kan vara att lagen kom till för fort, många hade antagligen behövt ett prövoår för att känna sig fram och vänja sig vid lagen innan allvaret satte igång. Många företag känner säkert att man blivit någon form av "försökskaniner" för denna nya lag innan den riktigt har anpassats för de förhållanden som råder utanför USA: s gränser. Bolagskulturer skiljer sig väldigt mycket åt från land till land och därför är det troligen svårt att få en lag att gälla rakt av för alla. Det pågår en ständig diskussion inom SEC hur man skall gå till väga för att underlätta för utländska bolag och man har redan kommit fram till en del ändringar av lagen. I och med SEC: s ändring av lagen som gör det lättare för utländska bolag att avregistrera sig så kommer man nog att få se att många bolag lämnar den amerikanska börsen så fort lagen träder i kraft.

Trots alla varningsflaggor kring SOX så finns det dock företag som i dagsläget väljer att stanna kvar eller till och med går in på den amerikanska börsen. Detta måste innebära att vissa företag ser mer till de möjligheter än nackdelar som SOX kan medföra. Kanske ser många företag till och med arbetet som en konkurrensfördel och en investering för framtiden.

6.3 Förslag till vidare forskning

I Sverige skall bolag som följer SOX även följa Svensk kod för bolagsstyrning som är en mindre omfattande motsvarighet till den amerikanska lagen. De flesta länder runt om i världen har så kallade bolagskoder och det är även på tal om en europeisk "SOX-lag". Under vår intervju med Bertil Hagberg på Volvo bussar så tog han upp att det i dagsläget redan finns både en Japansk och en Mexikansk motsvarighet till SOX-lagen. Detta kan orsaka stora problem för bolag runt om i världen som arbetar på en internationell marknad och därför är tvingade att lyda under alla dessa lagar, om lagarna kommer att skiljas åt avsevärt. Detta är ett väldigt komplext men ändå ett mycket intressant område och framförallt väldigt aktuellt för större bolag. Med tanke på alla nya lagar som har och kommer att uppstå inom snar framtid så tycker vi att det kan vara av intresse att undersöka hur alla dessa lagar och regler påverkar multinationella företag som har hela världen som marknad.

7. Källförteckning

- Andersen, Ib (1998). Den uppenbara verkligheten, val av samhällsvetenskaplig metod. Studentlitteratur, Lund.
- Artsberg, Kristina (2005). Redovisningsteori- Policy och praxis. Liber Ekonomi, Malmö.
- Balans noteringar (2006). Enrons fall gav dyr SOX- som blivit billigare! Balans, nr 6-7, s.7.
- Balans noteringar (2007). Sarbanes – Oxley Act modifieras för småföretag. Balans, nr 1, s.12.
- Bryman, Alan (2002). Samhällsvetenskapliga metoder. Liber Ekonomi, Malmö.
- Cassell, Cathrine & Symon, Gillian (1994). Qualitative methods in organizational research: a practical guide. Sage, London.
- Cervenka, Andreas & Eriksson, Per (2006) Tungviktare sågar kodbyråkratin. (elektronisk) Affärsvärlden 5 juni. Tillgänglig:<<http://www.affarsvarlden.se/>>art/139777. (2007-03-07)
- Data Research DPU (senast uppdaterad 2007-03-16) Intern kontroll enligt SOX och den svenska bolagstyrningskoden- hur gör vi? (elektronisk) Tillgänglig:<<http://www.dpu.se/>>utbildning/sox/index.html?gclid=CN3ILvf4ooCFT4GQgodwmh72w. (2007-03-07)
- Dykert, Lars (2006) SOX och dess inverkan på svenska företag. (elektronisk) Tillgänglig:<<http://www.nea.nu/>>pdf/ag/2006/pb060221SOX.pdf. (2007-03-07)
- Ekonomistyrningsverket (senast uppdaterad 2006-09-08) Intern kontroll (elektronisk) Tillgänglig:<<http://www.esv.se/>>amnesomraden/verksamhetsstyrning/internkontroll.4.1faf3f4fcea3ced188000281.html (2007-04-30)

- Ericson, Per (2006) Guldregn över Sveriges revisorer. (elektronisk)
Affärsvärlden, 28 februari.
Tillgänglig:<<http://www.affarsvarlden.se/>>art/130682. (2007-03-07)
- Ernst & Young Pressinformation (2006) Hög tid anpassa sig till SOX (elektronisk) Tillgänglig:<<http://www.ey.com/>>global/content.nsf/Sweden/Pressmeddelande_060220>(2007-05-02)
- Ernst & Young (2005) Intern kontroll för styrelseledamöter (elektronisk)
Tillgänglig:<<http://www.ey.com/>>global/download.nsf/Sweden/Intern_kontroll_f%C3%B6r_styrelseledamoter/\$file/Internkontroll.pdf. (2007-05-04)
- FAR Samlingsvolym del 1 (2006) FAR, Stockholm.
- FAR SRS (senast uppdaterad 2007-04-02) (elektronisk)
Tillgänglig:<<http://www.farsrs.se/>>portal/page?_pageid=33,38258&_dad=portal&_schema=PORTAL. (2007-05-02)
- Holme, Idar Magne & Krohn Solvang, Bernt (1991). Forskningsmetodik, om kvalitativa och kvantitativa metoder. Studentlitteratur, Lund.
- Internrevisorerna (senast uppdaterad 2007-05-02) Vad är internrevision? (elektronisk)
Tillgänglig:<<http://www.internrevisorerna.se/>>internrevision/var_ar_internrevision.(2007-05-02)
- Internrevisorerna (senast uppdaterad 2007-05-02) COSO- Internal Control (elektronisk)
Tillgänglig:<<http://www.internrevisorerna.se/>>uploads/cosoversattning.pdf. (2007-05-04)
- Jacobsen, Dag Ingvar (2002) Vad, hur och varför? Om metodval i företagsekonomi och andra samhällsvetenskapliga ämnen. Studentlitteratur, Lund.
- Karlberg, Ellen (2005) Ökat kontrollbehov (elektronisk)
Tillgänglig:<<http://www.ey.com/>>global/download.nsf/Sweden/Risk_intern_kontroll/\$file/Risk%20Intern%20kontroll.pdf (2007-04-27)

- Kollegiet för svensk bolagsstyrning (elektronisk) Tillgänglig:
<<http://www.bolagsstyrningskollegiet.se>>/sv/0000004.asp
(2007-03-07)
- KPMG (senast uppdaterad 2007-04-03) Sarbanes-Oxley Act – compliance
and beyond. (elektronisk)
Tillgänglig:<<http://www.kpmg.se>>/pages/102101.html (2007-
05-02)
- Lander, Guy P (2004) What is Sarbanes-Oxley? McGraw Hill, New York.
- Nationalencyklopedin (senast uppdaterad 2007-03-14) Abduktion
(elektronisk)
Tillgänglig:<<http://www.ne.se>>/jsp/search/article.jsp?i_art_id
=107103&i_word=abduktion (2007-03-15)
- Newsdesk (2006) op5 AB (elektronisk) Tillgänglig:
<<http://www.newsdesk.se>>/pressroom/op5_ab/pressrelease/vi
ew/113324. (2007-03-08)
- Patel, Runa & Davidson, Bo. (1991) Forskningsmetodikens grunder – Att
planera, genomföra och rapportera en undersökning.
Studentlitteratur, Lund.
- Pehrson, Lennart (2006) Många vänder Wall Street ryggen. (elektronisk)
DN. Ekonomi 9 december. Tillgänglig:
<<http://www.dn.se>>/DNet/jsp/polopoly.jsp?a=596070. (2007-
03-07)
- Precht, Elisabeth (2006) Internkontroll är som en tom ram. Balans, nr 1,
s.14-16.
- SEC (senast uppdaterad 2007-03-08) (elektronisk) Tillgänglig:
<<http://www.sec.gov>>/rules/final/33-8238.htm#iia. (2007-05-
02)
- SKF (senast uppdaterad 2007-04-24) Student support (elektronisk)
Tillgänglig:<<http://www.skf.com>>/portal/skf_se/home/omskf
?contentId=056873. (2007-04-24)
- Sköldberg, Kaj & Alvesson, Mats. (1994) Tolkning och reflektion.
Studentlitteratur, Lund.

- Svernlöv, Carl & Blomberg Erik. (2003) Sarbanes- Oxley Act – USA:s hårda svar på redovisningsskandalerna. Balans, nr 1, s. 23-27
- Swedish Match (senast uppdaterad 2007-04-20) Vårt företag (elektronisk)
Tillgänglig:<<http://www.swedishmatch.com>>Swe/ForetagsHistorik.asp.(2007-04-24)
- Tufvesson Shuck, M. & Nystrand, J. (2004) Finansiell Expert enligt Sarbanes-Oxley. Vad innebär det för svenska bolag? Balans, nr 10, s. 34
- Volvo (senast uppdaterad 2007-04-24) Volvokoncernen (elektronisk)
Tillgänglig: <<http://www.volvo.com/group/sweden/sv-se/>>.(2007-04-24)
- Wikipedia (senast uppdaterad 2007-03-15) Bolagsstyrning (elektronisk)
Tillgänglig:<http://sv.wikipedia.org/wiki/Svensk_kod_f%C3%B6r_bolagsstyrning>. (2007-03-07)
- Wikipedia (senast uppdaterad 2007-03-15) Sarbanes Oxley Act.(elektronisk)
Tillgänglig:<http://sv.wikipedia.org/wiki/Sarbanes-Oxley_Act>. (2007-03-01)

Bilagor

Bilaga 1 - Frågeformulär

- Namn:
  - Vad har du för befattning på företaget?
  - Vad är ditt ansvarsområde och vilka är dina arbetsuppgifter?
1. När införde ni SOX? Har prövoår förekommit innan själva implementeringen?
  2. Är ni tvingade att lyda under SOX? Om ja, av vilken anledning?
  3. Hur har processen av implementeringen av SOX, med fokus på internkontroll, sett ut? Hur ni har arbetat?
  4. Vad upplever ni att SOX har inneburit för företaget?
  5. Vilka positiva konsekvenser ser ni med detta arbete?
  6. Vilka negativa konsekvenser har arbetet inneburit?
  7. Är de effekter/konsekvenser som uppkommit av arbetet enligt förväntningar, eller har det även uppstått några oväntade effekter? (både positiva och negativa)
  8. Anser ni att SOX innebär några konkurrensfördelar eller tror ni att man kan mista konkurrenskraft pga. den mängd arbetstimmar som kunnat läggas på annan affärsverksamhet?
  9. Är de effekter som uppkommit av arbetet som ni förväntade er, eller har det även uppstått några oväntade effekter? (positiva, negativa)
  10. Har ni behövt göra några ändringar i ert arbete/processer pga. de effekter/konsekvenser som uppstått? (t ex ändrade rutiner, nytt fokus)
  11. Tycker ni att rapporteringen har blivit bättre/effektivare och mer tillförlitlig än innan implementeringen av SOX? Är det stora skillnader?

12. Hur upplever ni att läget är nu i ”slutfasen”? Finns det något kvar att göra?
Hur ser det ut just nu i arbetet med SOX? (t ex vilken fas, uppföljning)

Bilaga 2 – Section 404

SEC. 404. MANAGEMENT ASSESSMENT OF INTERNAL CONTROLS.

(a) RULES REQUIRED.—The Commission shall prescribe rules requiring each annual report required by section 13(a) or 15(d) of the Securities Exchange Act of 1934 (15 U.S.C. 78m or 78o(d)) to contain an internal control report, which shall—

- (1) state the responsibility of management for establishing and maintaining an adequate internal control structure and procedures for financial reporting; and
- (2) contain an assessment, as of the end of the most recent fiscal year of the issuer, of the effectiveness of the internal control structure and procedures of the issuer for financial reporting.

(b) INTERNAL CONTROL EVALUATION AND REPORTING.—With respect to the internal control assessment required by subsection (a), each registered public accounting firm that prepares or issues the audit report for the issuer shall attest to, and report on, the assessment made by the management of the issuer. An attestation made under this subsection shall be made in accordance with standards for attestation engagements issued or adopted by the Board. Any such attestation shall not be the subject of a separate engagement.

Bilaga 3 – SEC: s definition of internal control

The final rules define "internal control over financial reporting" as:

A process designed by, or under the supervision of, the registrant's principal executive and principal financial officers, or persons performing similar functions, and effected by the registrant's board of directors,⁵⁰ management and other personnel, to provide reasonable assurance regarding the reliability of financial reporting and the preparation of financial statements for external purposes in accordance with generally accepted accounting principles and includes those policies and procedures that:

- (1) Pertain to the maintenance of records that in reasonable detail accurately and fairly reflect the transactions and dispositions of the assets of the registrant;
- (2) Provide reasonable assurance that transactions are recorded as necessary to permit preparation of financial statements in accordance with generally accepted accounting principles, and that receipts and expenditures of the registrant are being made only in accordance with authorizations of management and directors of the registrant; and
- (3) Provide reasonable assurance regarding prevention or timely detection of unauthorized acquisition, use or disposition of the registrant's assets that could have a material effect on the financial statements.⁵¹